

مجلس شورای اسلامی
ایران

امتحانات متمرکز عمومی نیمسال دوم ۱۴۰۰-۱۳۹۹

نام و نام خانوادگی: شماره: ۱۵ مدت: ۷۰ دقیقه

مهر مدرسه

شماره یا نام مصحح اول	نمره عدد	نمره به حروف
شماره یا نام مصحح دوم	نمره عدد	نمره به حروف

کد امتحان:	۲۴۰۰۲/۱۲
تاریخ آزمون:	۱۴۰۰/۰۴/۱۰
عنوان:	اصول فقه ۳
کتاب:	دروس فی علم الاصول (حلقه ثانیه)
محدوده:	از ابتدای دلیل شرعی غیرلفظی تا ابتدای اصول عملیه
حذفیات:	ندارد

نام و نام خانوادگی: نام پدر: کد ملی: مدرسه علمیه: شهرستان: استان:

۱- امضاء معصوم (ع) در «دلالت تقریر» به چه نحو کشف می شود؟

- ☐ الف. سکوت معصوم (ع)
- ☐ ب. فعل معصوم (ع)
- ☐ ج. قول معصوم (ع)
- ☐ د. اوامر معصوم (ع)

۲- «خصائص عامه» در بحث تواتر مربوط به چه امری است؟

- ☐ الف. مخبر عنه
- ☐ ب. مخبر له
- ☐ ج. مخبر
- ☐ د. إخبار

۳- چرا نمی توان برای اثبات «حجیت خبر واحد» به سنت ظنی تمسک نمود؟

- ☐ الف. خبر واحد ظنی است
- ☐ ب. روایات تعارض دارند.
- ☐ ج. مستلزم لغویت است
- ☐ د. مستلزم دور است

۴- «اصول لفظیه» مصداق کدام یک از اصول زیر هستند؟

- ☐ الف. اصالة الاطلاق
- ☐ ب. اصالة الظهور
- ☐ ج. اصالة الحقيقة
- ☐ د. اصالة العموم

۵- امر مولا به چه نحو باشد حکم به نحو «تخیر عقلی» است؟

- ☐ الف. اطلاق افرادی
- ☐ ب. اطلاق شمولی
- ☐ ج. اطلاق بدلی
- ☐ د. عموم

۶- کدام حسن و قبح در سلسله علل احکام قرار دارد؟

- ☐ الف. قبح اکل ارنب
- ☐ ب. حسن وضوء
- ☐ ج. حسن صلاة
- ☐ د. قبح کذب

۷- دو راه از راه‌های اثبات معاصرت «سیره» با زمان معصوم (ع) را به همراه شرایط آن بنویسید.

۲

۸- تقریب استدلال به آیه شریفه: «إِنْ جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا» (حجرات: ۶) بر حجیت خبر واحد را بیان کرده و یک اشکال بر آن را ذکر نماید.

۲

۹- برای استدلال بر «عدم حجیت ظواهر قرآن» به روایاتی تمسک شده است که تفسیر به رأی را کفر می‌دانند، دو جواب شهید صدر (ره) در خصوص این روایات را بنویسید.

۲

۱۰- مراد از قید وجوب (فعلیت) و قید واجب را با مثال بیان کرده، وظیفه مکلف نسبت به تحصیل هر کدام را با دلیل بنویسید.

۲

۱۱- مراد از «ترتّب» را به همراه مثال تبیین کرده، چه ارتباطی با تزاحم دارد؟

۲

۱۲- دو دلیل برای «اقتضای حرمت عبادت بر بطلان» بنویسید.

۲

«سامانه پیام کوتاه ۰۵۰۰۱۷۱۷۳۱۴۴۳۱ معاونت آموزش آماده دریافت پیشنهادات و انتقادات پیرامون سؤالات امتحانی می‌باشد.»

«در صورت ارسال پیام کوتاه، ذکر کد امتحان و شماره سؤال به صورت دقیق جهت امکان بررسی و جوابگویی ضروری می‌باشد.»

امتحانات متمرکز عمومی نیمسال اول ۱۴۰۰-۱۳۹۹

پایه چهارم سال، ششم سال، چهارم درودی، همن

نام و نام خانوادگی: کد ملی: نام پدر: مدرسه:
 تاریخ: ۱۵/۱۰/۹۹ ساعت: ۸ صبح مدت: ۹۰ دقیقه

شماره نام صنعت اول	نمره بد	نمره بد
نمره بد	نمره بد	نمره بد
شماره نام صنعت دوم	نمره بد	نمره بد
نمره بد	نمره بد	نمره بد

مهر مدرسه

کد امتحان:	۲۹۹۱/۱۵
تاریخ آزمون:	۱۳۹۹/۱۰/۲۱
عنوان:	اصول فقه ۳
کتاب:	دروس فی علم الاصول الملقه الاولى و الثانية فی اصولها الفاس
محدوده:	از ابتدای دلیل شرعی غیر لفظی تا ابتدای اصول عملیه
حذفیات:	ندارد

نام و نام خانوادگی: نام پدر: کد ملی: مدرسه: شهرستان: استان:

۰/۵

۱- چرا نمی توان برای اثبات «حجیت خبر واحد» به سنت ظنی تمسک نمود؟

- ☐ الف. خبر واحد معتبر نیست
- ☐ ب. روایات تعارض دارند.
- ☐ ج. مستلزم لغویت است
- ☐ د. مستلزم دور است

۰/۵

۲- موضوع حجیت ظهور کدام است؟

- ☐ الف. ظهور تصویری و تصدیقی
- ☐ ب. ظهور معنای وضع شده
- ☐ ج. ظهور تصدیقی
- ☐ د. ظهور تصویری

۰/۵

۳- در کدام مرحله از حکم، اخذ قید «علم به جعل» در موضوع حکم امکان دارد؟

- ☐ الف. مصلحت
- ☐ ب. مجعول
- ☐ ج. اراده
- ☐ د. جعل

۰/۵

۴- نظر شهید صدر (ره) درباره «عقل عملی» و «حسن و قبح» به ترتیب چیست؟

- ☐ الف. منشی - اعتباری
- ☐ ب. مدرک - اعتباری
- ☐ ج. مدرک - واقعی
- ☐ د. منشی - واقعی

۱

۵- کاشفیت سکوت از امضای شارع بر اساس نکته استظهاریه را تبیین نمایید.

۲

۶- سه قسم تواتر را تعریف کرده، تعداد اخبار برای تحقق تواتر چقدر است؟

۷- با توجه به عبارت: «نلفت النظر الى ان دعوى الانعقاد و السكوت لابد من افتراض القطع بهما و لا يكفي الاطمئنان و الا كان من الاستدلال على حجية الاطمئنان بالاطمئنان» اثبات حجية اطمئنان از طريق سیره چگونه باید باشد؟ توضیح دهید.

۲

۸- چگونه برخی از طریق آیه شریفه: «هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ آيَاتٌ مُحْكَمَاتٌ هُنَّ أُمُّ الْكِتَابِ وَ آخَرُ مُتَشَابِهَاتٌ» (ال عمران: ۴) بر عدم حجیت ظواهر قرآن استدلال نموده اند؟ یک پاسخ شهید صدر^(ع) بر آنها را بنویسید.

۲

۹- مراد از عبارت: «ان نفس التكليف بالشئ غير المقدور قبيح بقطع النظر عن العقوبة» را با توجه به مراتب مقام ثبوت حکم تکلیفی به اختصار توضیح دهید.

۲

۱۰- مراد از «ترتب» را به همراه مثال تبیین کرده، چه ارتباطی با تراجم دارد؟

۲

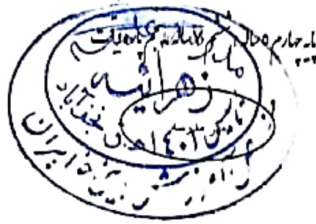
۱۱- دو دلیل برای «اقتضای حرمت عبادت بر بطلان» بنویسید.

۲

«سامانه پیام کوتاه ۰۵۰۰۱۷۱۷۳۱۴۴۳ اداره سنجش معاونت آموزش آماده دریافت پیشنهادات و انتقادات پیرامون سؤالات امتحانی می‌باشد.»
«در صورت ارسال پیام کوتاه، ذکر کد امتحان و شماره سؤال به صورت دقیق جهت امکان بررسی و جوابگویی ضروری می‌باشد.»

امتحانات متمرکز عمومی نیمسال دوم ۹۹-۱۳۹۸

بیت‌القدس، ۶ صبح ۱۵ شهریور، ساعت ۷:۰۰ دقیقه

شماره نام مستحق اول	نمبره عدد	نمبره حروف
شماره نام مستحق دوم	نمبره عدد	نمبره حروف

کد امتحان:	۲۹۹۲/۰۸
تاریخ آزمون:	۱۳۹۹/۰۴/۰۲
عنوان:	اصول فقه ۳
کتاب:	دروس فی علم الاصول (حلقه ثانیه)
محدوده:	از ابتدای دلیل شرعی غیر لفظی تا ابتدای اصول عملیه
حذفیات:	ندارد

نام و نام خانوادگی: نام پدر: کد ملی: درس طریقه: شهرستان: استان:

۰/۵

۱- امضاء معصوم (ع) در «دلالت تقریر» به چه نحو کشف می‌شود؟

- ☐ الف. سکوت معصوم (ع)
- ☐ ب. فعل معصوم (ع)
- ☐ ج. قول معصوم (ع)
- ☐ د. اوامر معصوم (ع)

۰/۵

۲- بنابر نظر شهید صدر (ره) کدام مورد از وسائل اثبات تعبدی است؟

- ☐ الف. خبر واحد
- ☐ ب. اجماع
- ☐ ج. تواتر
- ☐ د. سیره

۰/۵

۳- قدرت عقلی در کدام مرتبه تکلیف، شرط است؟

- ☐ الف. ملاک
- ☐ ب. اعتبار
- ☐ ج. ثبوت
- ☐ د. اراده

۰/۵

۴- چرا «دلیل عقلی قطعی» حجت است؟

- ☐ الف. حجیت احکام عقل
- ☐ ب. روایات مؤید عقل
- ☐ ج. مطابقت با واقع
- ☐ د. حجیت قطع

۵- عبارت: «واذا لم یکن صدور الفعل دالاً علی الرجحان فهل یدل علی عدم کونه مرجوحاً اما مطلقاً او علی الاقل فی حالة تکرار صدوره؟» را تبیین کرده، شهید صدر (ره) چگونه پاسخ می‌دهند؟

۲

۶- عبارت: «قد یكون الخطأ فی مجموعة من الاخبار الحدسية ناشئاً من نکته مشتركة، بخلافه فی الاخبار الحسية فانه لا یحتمل فی ذلك عادة، بل یرتبط فی کل مخبر بظروفه الخاصة» را تبیین کرده، در مقام بیان چیست؟

۲

۷- دلالت آیه شریفه: «ان الذين يكتُمون ما انزلنا من البينات والهدى من بعد ما بيناه للناس في الكتاب اولئك يلعنهم الله» (بقره ۱۵۹) را بر حجیت خبر واحد تبیین کنید.

 ۲

۸- به نظر شهید چرا استدلال به آیه شریفه: «هو الذي انزل عليك الكتاب منه آيات محكمات هن ام الكتاب و آخر متشابهات...» (ال عمران ۷) برای عدم حجیت ظواهر قرآن صحیح نیست؟ (دو وجه بیان نمایید).

 ۲

۹- اصطلاحات «واجب مشروط» و «واجب معلق» را با ذکر مثال توضیح دهید.

 ۲

۱۰- مراد از «قدرت بالمعنی الاعم» چیست؟ برهانی بر اثبات شرطیت آن تقریر نمایید.

 ۲

۱۱- یک دلیل برای «اقتضای حرمت عبادت بر بطلان» بنویسید.

 ۱

«سامانه پیام کوتاه ۰۵۰۰۱۷۱۷۸۱۴۴۳ معاونت آموزش آماده دریافت پیشنهادات و انتقادات پیرامون سؤالات امتحانی می‌باشد.»
«در صورت ارسال پیام کوتاه، ذکر کد امتحان و شماره سؤال به صورت دقیق جهت امکان بررسی و جوابگویی ضروری می‌باشد.»

مجلس شورای اسلامی
سازمان اسناد و کتابخانه ملی

امتحانات متمرکز عمومی نیمسال دوم ۱۳۹۷-۹۸

پارچه چهارم ۵ ساله، ششم ۷ ساله، هفتم ۹ ساله و هجدهم ۱۲ ساله

مدرسه: شماره: ۱۵ مدت: ۷۰ دقیقه

شماره پاسخ صحیح	نمره عدد	نمره حروف

مهر مدرسه

کد امتحان :	۲۹۷۲/۲۲
تاریخ آزمون :	۱۳۹۸/۰۴/۰۹
عنوان :	اصول فقه ۳
کتاب :	دروس فی علم الاصول
محدوده :	از ابتدای دلیل شرعی غیر لفظی تا ابتدای اصول عملیه
حذفیات :	ننارد

نام و نام خانوادگی: نام پدر: کد ملی: مدرسه: شهرستان: استان:

۱- بنابر مبنای شهید صدر (ره) یقین به شجاعت حضرت علی (ع) به دلیل روایات فراوانی که بیان می کنند حضرت جنگ های فراوانی شرکت نموده است، از کدام قسم تواتر است؟

۰/۵

- ☐ الف. معنوی
- ☐ ب. حدسی
- ☐ ج. اجمالی
- ☐ د. لفظی

۰/۵

۲- به نظر شهید صدر (ره) در بسیاری موارد، واسطه بین اجماع و حکم شرعی چیست؟

- ☐ الف. روایت خاصه
- ☐ ب. سیره متشرعه
- ☐ ج. سیره عقلانیه
- ☐ د. شهرت روایی

۰/۵

۳- اگر دلیل حجیت خبر واحد، سیره باشد، موضوع حجیت کدام است؟

- ☐ الف. خبر الثقة و لو غیر عادل
- ☐ ب. خبر العادل و لو غیر ثقة
- ☐ ج. خبر العادل مطلقاً
- ☐ د. خبر الثقة العادل

۰/۵

۴- موضوع حجیت ظهور کدام است؟

- ☐ الف. ظهور تصویری و تصدیقی
- ☐ ب. ظهور معنای وضع شده
- ☐ ج. ظهور تصدیقی
- ☐ د. ظهور تصویری

۲

۵- مراد از «تقریر معصوم (ع)» را تبیین کرده، یک دلیل عقلی بر کاشفیت آن از امضاء معصوم (ع) را بنویسید.

۶- اشکال مطرح در عبارت «ان الحكم بوجوب التبين علل بالتحرز من الاصابة بجهالة، و العلة المذكورة مشتركة بين الاخبار الاحاد بما في ذلك خبر العادل» بر استدلال برای «حجیت خبر واحد» از طریق آیه شریفه نبأ را تبیین کرده، دو پاسخ برای آن بنویسید.

۲

۷- چگونه برخی از طریق آیه شریفه: «هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ آيَاتٌ مُحْكَمَاتٌ هُنَّ أُمُّ الْكِتَابِ وَأُخَرُ مُتَشَابِهَاتٌ» (آل عمران: ۷) بر عدم حجیت ظواهر قرآن استدلال نموده اند؟ دو پاسخ شهید صدر (ره) بر آنها را بنویسید.

 ۲

۸- مراد از قید وجوب (فعلیت) و قید واجب را با مثال بیان کرده، وظیفه مکلف نسبت به تحصیل هر کدام را با دلیل بنویسید.

 ۲

۹- اشکال مطرح در عبارت: «أنه في حالة ترك المكلف لكلا الواجبين يلزم ان يكون كل من الامرین فعلياً في حقه لان شرط فعلية كل امر محقق و هو محال» را بر «ترتب» تبیین نموده، پاسخ شهید صدر (ره) را بنویسید.

 ۲

۱۰- ثمره بحث «اقتضاء وجوب الشيء لحرمة ضده» را به همراه مثال تبیین نمایید.

 ۱

۱۱- عبارت: «ذهب بعض الى ان القطع بالحكم الشرعي الناشئ من قضايا عقلية لا اثر له، بمعنى تحويل القطع من طريقی الى موضوعی، و ذلك باخذ قيد (عدم العلم بجعلها من ناحية العقل) في فعلية الاحكام الشرعية» را به همراه مثال تبیین کرده و توضیح دهید در صدد نفی چیست؟

 ۲

«سامانه پیام کوتاه ۰۵۰۰۱۷۱۷۲۱۴۴۲۱ معاونت آموزش آماده دریافت پیشنهادات و انتقادات پیرامون سؤالات امتحانی می باشد.»

«در صورت ارسال پیام کوتاه، ذکر کد امتحان و شماره سؤال به صورت دقیق جهت امکان بررسی و جوابگویی ضروری می باشد.»

امتحانات پایان ترم غیرمتمرکز سطح عمومی (سطح ۲) مدارس حوزه‌های علمیه خوارزم مدرسه علمیه : زهرائیه کد مدرسه ۱۱۰۱۷ سال تحصیلی ۱۳۹۷-۹۸ نیمسال سوم		عنوان اصول فقه ۳	
استان اصفهان		کتاب دروس فی علم الاصول	
شهرستان نجف آباد		مدرسه حلقه ثانیه از ابتدای دلیل شرعی غیر لفظی تا ابتدای اصول عملیه	
تاریخ برگزاری امتحان شنبه ۱۳۹۸/۶/۹		کد امتحان واحد درسی نظری عملی	
شرح سؤالات خاتم اطهر موحدی		مدت زمان پاسخگویی ۹۰ دقیقه	
پایانی	شفاهی	۴	۱۰۲۱۳۲۲
۱۵	۳	—	—

مهر مدرسه

نام و نام خانوادگی:	نام پدر:	کد طلبگی:	پایه تحصیلی:
---------------------	----------	-----------	--------------

۱- منظور از عبارت «آثار محسوسه تکشف علی سبیل الان عن دلیل شرعی» چیست؟

الف - سیره متشرعه ☐ ب - اجماع ☐ ج - خبر متواتر ☐ د - سیره عقلا ☐

۲- به نظر مصنف منظور از «رای» در روایت «من قَسَرَ الْقُرْآنَ بِرَأْيِهِ فَقَدْ كَفَرَ» چیست؟

الف - اعمال حدس و الاستحسان ☐ ب - کشف القناع عن الظاهر ☐

ج - امعان نظر فی الظواهر ☐ د - العمل علی الظاهر ☐

۳- حکم «صَلَّ» با «لَا تَمْلُ فِي الْحَمَامِ» در چه صورتی باهم تنافی ندارد؟ (ص ۲۰۸)

الف - مبادی وجوب به افراد سرایت کند. ☐ ب - وجوب «صَلَّ» به افراد تعلق بگیرد. ☐

ج - وجوب از طبیعی به افراد سرایت کند. ☐ د - وجوب و مبادی آن روی طبیعی رفته باشد. ☐

۴- نهی در دو مثال «لاتصل فیما لایوکل لحمه» و «لاتبع بدون کیل» به ترتیب چه چیزی را می رساند؟ (ص ۲۱۵)

الف - حرمت - فساد ☐ ب - مانعیت - شرطیت ☐ ج - فساد حرمت ☐ د - شرطیت - مانعیت ☐

۵- منظور از «خصائص عامه» و «خصائص نسبی» را به همراه مثال در بحث خبر متواتر بیان کنید

۶- چگونه می توان سکوت و عدم ردع معصوم را نسبت به سیره عقلای معاصر ایشان ، اثبات کرد؟

۷- نحوه استدلال به آیه شریفه «وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رِجَالًا نُوحِي إِلَيْهِمْ فَسَتَلَوْا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ»
برای اثبات، «حجیت خبر واحد» را بیان کرده، دو نقد بر آن بنویسید.

۸- موضوع حجیت ظهور را توضیح دهید.

۹- ثمره ای برای «شرطیت قدرت» به لحاظ نفس تکلیف بنویسید.

۱۰- چگونگی برگرداندن «وجوب تخییری» را به واجب های مشروط نوشته، دو اشکال وارد بر این نظریه را بنویسید.

۱۱- با مثال توضیح دهید چرا بعد از برطرف شدن اضطرار در صورتی که «امر اضطراری مقید به شمول اضطرار به تمام وقت نباشد» نیازی به اعاده نیست؟

نام و نام خانوادگی:	کدام استخوان	امتحانات پایان ترم غیرمتمرکز سطح عمومی (سطح ۲) مدارس حوزه‌های علمیه خواران مدرسه علمیه: زهرانبه	نام	شهرستان	بارم امتحان	ساعت پاسخگویی
نام پدر:	تاریخ: دوشنبه ۱۳۹۷/۶/۱۲	کد مدرسه ۱۱۰۱۷ سال تحصیلی: ۱۳۹۶-۹۷ نیمسال سوم معرف مدرسه	نام مصحح اول	نصف آباد	نمره ۱۵	۹۰ دقیقه
نام خانوادگی:	عنوان: اصول فقه ۳		نام مصحح دوم	امضاء	نمره به عدد	نمره به حروف
کتاب:	مقدمه					
مقدمه:						
مراجعه:	خاتمه اظهار موحدی					

نام و نام خانوادگی: نام پدر: کدطلبگی: پایه تحصیلی:

- ۱- چه ویژگی در «سیره متشرعه» آن را از «اجماع» متفاوت می سازد؟
 الف- حجیت بر اساس احتمالات ☐
 ب- وسایل اثبات وجدانی بودن ☐
 ج- داشتن کاشفیت لمی ☐
 د- سلوک عملی بودن ☐

۲- اگر یک دلیل شرعی، مثلاً یک روایت، صلاحیت افاده چند معنای مختلف را به طور مساوی داشته باشد؛ در آن صورت گزینه صحیح کدام است؟

- الف- این دلیل، مجمل است و بی ارزش ☐
 ب- این دلیل، لا اقل می تواند جامع را اثبات کند. ☐
 ج- این دلیل، علاوه بر اثبات جامع، ظاهر در آن امور است. ☐
 د- همه آن امور حجت هستند زیرا ظهورات حجت می باشند. ☐

۳- نام حالتی را که شخص قادر به امتثال هر دو تکلیف با هم نباشد مانند: «تماز خواندن» و «ازاله نجاست از مسجد» چیست؟

- الف- تعارض ☐ ب- تراحم ☐ ج- تنافی در جعل ☐ د- تنافی در ملاک ☐

۴- «صل» با «لاتصل فی الحمام» در کدام صورت با هم تنافی ندارد؟

- الف- فقط مصلحت واراده از وجوب به افراد سرایت کند ☐
 ب- وجوب از طبیعی به افراد سرایت کند. ☐
 ج- وجوب و مبادی آن فقط روی طبیعی رفته باشد. ☐
 د- وجوب «صل» به افراد تعلق گرفته باشد ☐

۵- منظور از «خصائص عامه و خصائص نسبيه» که در ارزش احتمالات تاثیرگذار هستند را در غالب مثال توضیح دهید.

۱/۵

۶- نحوه استدلال به آیه شریفه «ان الذين يكتُمون ما انزلنا من البينات والهدى من بعد ما بيناه للناس في الكتاب اولئك يلعنهم الله» برای حجیت «خبر واحد» را بیان کرده، یک نقد بر آن بنویسید.

۱/۵

۷- موضوع «حجیت ظهور» چیست؟ چرا؟

۱

۸- فرق «قدرت شرعی» و «قدرت عقلی» به عنوان شرط در تکلیف را ذکر کرده، ثمره ای برای «شرطیت قدرت به لحاظ نفس تکلیف» بنویسید.

۲

۹- چگونگی برگرداندن «وجوب تخییری» را به «واجب های مشروط» توضیح داده، دو اشکال وارد بر آن را بنویسید.

۲

۱۰- دو خطاب «صلّ» و «لا تغصب» طبق کدام مبنا قابل اجتماع و طبق کدام مبنا غیر قابل اجتماع هستند؟ ثمره هریک از این مبانی را در بحث اجتماع امر ونهی توضیح دهید.

۲

۱۱- حسن وقبح واقع در سلسله معلولات احکام را با مثال بیان کرده، توضیح دهید آیا این حسن وقبح مستلزم حکم شرعی می باشد؟

۲

۱۲- منظور از بطلان عبادت و بطلان معامله چیست؟

۱

شماره	شهرستان	بارم امتحان	ساعت پاسخگویی
اصفهان	نجف آباد	نمره ۱۶	۷۰ دقیقه
نام مصحح اول	امضاء	نمره به عدد	نمره به حروف
نام مصحح دوم	امضاء	نمره به عدد	نمره به حروف

امتحانات پایان نهم غیرمتمرکز
سطح عمومی (سطح ۲)
مدارس حوزه های علمیه خواران
مدرسه علمیه : زهرائیه
کد مدرسه ۱۱۰۱۷
سال تحصیلی ۱۳۹۵-۹۶
نیمسال دوم
مهرمدرسه

کد دانش آموز	۱۰۲۱۴۲۳
تاریخ	دوشنبه ۱۳۹۶/۳/۲۹
موضوع	اصول فقه ۳
کتاب	فروس فی علم الأصول الحلقة الأولى والثانية فی أسلوبها (افای ابروئی)
موضوع	از ابتدای دلیل شرعی غیرلفظی تا ابتدای اصولعلمیه
محل	خانم اظهر موحدی

پایه تحصیلی: چهارم

کدطلبگی:

نام پدر:

نام و نام خانوادگی:

۱- چه ویژگی در «سیره متشرعه» آن را از «اجماع» متفاوت می سازد؟

۰/۵

الف- حجیت بر اساس احتمالات ☐ ب- وسائل اثبات وجدانی بودن ☐ ج- داشتن کاشفیت لقی ☐ د- سلوک عملی بودن ☐

۲- درجه صورتی می توان از روایات برای «حجیت خبر واحد» استفاده کرد؟

۰/۵

الف - قطعی باشند. ☐ ب- مشهور باشند ☐ ج- صحیح السند باشند. ☐ د- مورد قبول علماء باشند. ☐

۳- طبق نظر مصنف «اصول لفظیه» به کدام اصل کلی برگشت می کند؟

۰/۵

الف- اصالة الجدد ☐ ب- اصالة الحقيقة ☐ ج- اصالة الظهور ☐ د- اصالة عدم الحقيقة ☐

۴- در رابطه با نسبت زمان وجوب معمول و زمان واجب کدام گزینه صحیح است؟

۰/۵

الف- معمولاً زمان وجوب معمول ، بعد از زمان واجب است. ☐ ب- معمولاً زمان وجوب معمول ، قبل از زمان واجب است. ☐

ج- معمولاً زمان وجوب معمول ، و زمان واجب باهم مطابق هستند. ☐ د- معمولاً زمان وجوب معمول ، و زمان واجب باهم مختلف هستند. ☐

۵- اگر قائل به امتناع اجتماع امر ونهی شویم ، نتیجه آن در مثال «صلّ» و «لا تصلّ فی الحمام» چیست؟

۰/۵

الف- یکی بر دیگری وارد میشود ☐ ب- دو دلیل با هم تعارض پیدا می کنند. ☐

ج- دو دلیل بر هم مترتب میشوند ☐ د- دو دلیل با هم تزامم پیدا می کنند ☐

۶- بعضی قائلند «تحریم معامله در بعضی موارد مستلزم صحت» است، کدام مثال مرتبط با مراد ایشان می باشد؟

۰/۵

الف - لاتبع بدون کیل ☐ ب- لا تبع حین الصلاة ☐ ج- البیع بدون العقد حرام ☐ د- تملیک الکلب حرام ☐

۷- ممکن است به دلالت فعل و ترک معصوم اعتراض شود که «ان نفس النبوة او الامة یحتمل ثبوت المدخلية لهما ، فلا یمکن استفاده شی منهما» اشکال و جواب آن را بیان کنید.

۱/۵

۸- دو راه از راه های اثبات معاصریت «سیره» با زمان معصوم (علیه السلام) را به همراه شرایط آن بنویسید.

۱/۵

۱/۵

۹- نحو استدلال به آیه شریفه «وما كان المومنون لينفروا كافة فلو لا نفر من كل فرقة منهم طائفة ليتفقهوا في الدين و لينذروا قومهم اذا رجعوا اليهم لعلهم يحذرون» برای اثبات «حجیت خبر واحد» را بیان کرده ، یک نقد بر استدلال آن بنویسید.

۱

۱۰- چهار احتمال مطرح در روایات «من بلغ» را بنویسید.

۱/۵

۱۱- فرق «قدرت شرعی» و «قدرت عقلی» به عنوان شرط تکلیف را بیان کرده، ثمره ای برای «شرطیت قدرت برای نفس تکلیف» بنویسید.

۱/۵

۱۲- دلیل قائلین به امکان شرط متاخر را بنویسید.

۱/۵

۱۳- «تخیر شرعی» در واجبات را تعریف کرده ، سه خصوصیت آن را بنویسید.

۱/۵

۱۴- منظور از «وجوب شی مقتضی حرمت ضد خاص است» را با مثال تبیین کرده، استدلال قائلین به آن را بنویسید.

۱/۵

۱۵- دلیل مخالفین «حجیت دلیل عقلی قطعی» را بیان کرده، پاسخ مصنف بر آن را بنویسید.

موضوع امتحان	اصول	امتحانات داخلی مدارس حوزه های علمیه خواهران مدرسه فاطمیه (س) سطح ۲ سال تحصیلی: ۹۵-۹۶ نیمسال: دوم پایان ترم / میان ترم	نام استان	اصفهان
عنوان	اصول فقه ۲		نام شهرستان	نجف آباد
کتاب	دروس فی علم الاصول حلقه ثانیه (ابروانی)		تاریخ برگزاری	۹۶/۳/۶
انتشارات	مرکز نشر هاجر		بارم امتحان	۱۶ نمره
محدوده	از ابتدای دلیل شرعی غیر لفظی تا ابتدای اصول عملیه		نام طراح	خانم موحدی
نام و نام خانوادگی:		شماره طلبگی:	پایه: چهارم	زمان: ۷۵ دقیقه
			نمره:	

۱- کدام مثال برای «خصائص نسبیه» در خبر متواتر می باشد؟

- الف- شدت وثاقت مخبر
ب- مترقبه بودن مفاد خبر
ج- غرابت محتوای خبر فی نفسه
د- مخالفت مفاد خبر با اعتقاد مخبر
- ۲- کدام یک از وسائل اثبات صدور وجدانی نیست؟
- الف- خبر متواتر
ب- سیره متشرعه
ج- اجماع
د- خبر واحد

۳- به نظر مصنف منظور از «رای» در روایت «من فسر القرآن برأیه فقد كفر» چیست؟

- الف- اعمال الحدس والاستحسان
ب- كشف القناع عن الظواهر
ج- امعان نظر فی الظواهر
د- الحمل علی الظاهر

۴- «قید» در کدام مورد هم قید واجب است و هم قید وجوب؟

- الف- قید استطاعت نسبت به حج
ب- قید ماه رمضان نسبت به روزه
ج- قید طهارت از خبث نسبت به نماز
د- قید طهارت از حدث نسبت به نماز

۵- اگر کسی زراعت دیگری را برای نجات غریق تلف کند ولی بعد از اتلاف، غریق را نجات ندهد، در صورت امتناع اجتماع امر

ونهی با چه مبنایی «اتلاف» جایز است؟

- الف- قبول وجوب غیری در مقدمه موصله
ب- قبول وجوب غیری در مطلق مقدمه
ج- قبول وجوب غیری عقلی نه شرعی
د- عدم قبول وجوب غیری مطلق مقدمه

۶- کدام گزینه پیرامون «نسخ» در احکام شرعی صحیح است؟

- الف- نسخ مجازی در احکام وجود ندارد.
ب- نسخ حقیقی و مجازی در مرحله جعل حکم وجود دارد.
ج- نسخ حقیقی و مجازی در ملاک حکم شرعی وجود دارد.
د- نسخ مجازی در جعل و حقیقی در ملاک وجود دارد.

۷- «سیره عقلا» و «سیره متشرعه» را به همراه شرایط با مثال توضیح دهید. (۱/۵)

۸- بعضی به استناد «عموم تعلیل» در آیه شریفه «ان جاء کم فاسق بنبا فتبینوا ان تصیبوا قوما بجهالة» استدلال به این آیه را برای

«اثبات حجیت خبر واحد» نادرست دانسته اند، اشکال این عده را توضیح داده، دوجواب بر آن بنویسید. (۲)

۹- بعضی برای عدم حجیت ظواهر قرآن کریم به آیه نهی از اتباع متشابه تمسک کرده اند استدلال آن ها و یک جواب بر آن را بیان کنید. (۱/۵)

۱۰- ثمره ای برای «شرط قدرت» در ذات تکلیف بنویسید. (۱/۵)

۱۱- واجب معلق را در ضمن مثالی توضیح داده، امکان این واجب منوط به امکان چیست؟ (۱/۵)

۱۲- چگونگی برگرداندن «وجوب تخییری» را به «واجب های مشروط» توضیح داده، دو اشکال آن را بیان کنید. (۲)

۱۳- حسن وقیح واقع در سلسله معلولات احکام را با مثال بیان کرده، توضیح دهید آیا این حسن وقیح مستلزم حکم شرعی می باشد؟ (۲)

۱۴- منظور از قضایای عقلیه تحلیلیه و ترکیبیه را با مثال بنویسید. (۱)

کتابخانه مجلس شورای اسلامی
تهران

امتحانات متمرکز عمومی (سطح ۲)

شهریور سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲

پایه چهارم ۵ ساله
پایه نهم ۲ ساله

مهر مدرسه

ردیف:	نام و نام خانوادگی:	تاریخ:
نام و نام خانوادگی:	تاریخ:	تاریخ:
نام و نام خانوادگی:	تاریخ:	تاریخ:
نام و نام خانوادگی:	تاریخ:	تاریخ:

کتاب:	۲۹۳۳/۲۳
موضوع:	۱۳۹۲/۰۶/۱۲
موضوع:	اصول فقه ۳
کتاب:	دروس فی علم الاصول - حلقه ثانیه «افروانی»
موضوع:	از ابتدای دلیل شرعی غیر لفظی تا ابتدای اصول عملیه (ص ۱۶۳-۱۲۷)

نام و نام خانوادگی: نام پدر: نام مادر: مدرسه: شهر: استان:

۱- یقین به شجاعت حضرت علی (ع) به دلیل روایات فراوانی که بیان می کنند حضرت جنگ های فراوانی شرکت نموده است، از کدام قسم قوایر است؟ ص ۱۷۲

- ☒ الف. معنوی
☐ ب. اجماعی
☐ ج. اجمالی
☐ د. لفظی

۲- قائلین به «عدم حجیت خبر واحد» به کدام آیه شریفه تمسک کرده اند؟ ص ۱۸۶

- ☐ الف. «إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنزَلْنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ...»
☐ ب. «وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُضِلَّ قَوْمًا بَعْدَ إِذْ هَدَاهُمْ»
☐ ج. «فَسْتَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ»
☒ د. «وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ»

۳- با کدام احتمال در روایات «من بلغ»، قاعده «تسامح در ادله سنن» اثبات می شود؟ ص ۱۸۹

- ☐ الف. الارشاد الی حکم العقل
☒ ب. جعل الحجية لمطلق البلوغ
☐ ج. انشاء استحباب واقعی نفسی
☐ د. الوعد الموالوی لمصلحة فی نفس الوعد

۴- «اصول لفظیة» مصداق کدام یک از اصول زیر هستند؟ ص ۱۹۲

- ☐ الف. اصالة العموم
☐ ب. اصالة الحقيقة
☐ ج. اصالة الاطلاق
☒ د. اصالة الظهور

۵- امر مولا به چه نحو باشد حکم به نحو «تخیر عقلی» است؟ ص ۲۲۲

- ☐ الف. اطلاق افرادی
☐ ب. اطلاق شمولی
☒ ج. اطلاق بدلی
☐ د. عموم

۶- «صل» با «لا تصل فی الحمام» در کدام صورت با هم تنافی ندارد؟ ص ۲۲۳ و ۲۲۴

- ☒ الف. وجوب و مبادی آن (فقط روی طبیعی رفته باشد)
☐ ب. وجوب «صل» به افراد تعلق گرفته باشد.
☐ ج. وجوب از طبیعی به افراد سرایت کند.
☐ د. مبادی وجوب به افراد سرایت کند.

۷- آیا فعل معصوم دلالت بر «رجحان» و «عدم مرجوحیت» فعل دارد؟ به تفصیل بیان کنید. ص ۱۶۳ - ۲ نمره

جواب: اگر مقترن به قرینه باشد به مقدار دلالت قرینه رجحان را اثبات می کند و اگر مجرد از قرینه باشد رجحان را اثبات نمی کند مگر در دو مورد: ۱. هنگامی که عمل عبادی باشد [زیرا عبادیت بدون رجحان معنا ندارد]. ۲. احراز شود به انگیزه شرعی بوده است [مثل جایی که تکرار شود علی رغم اینکه مقتضای طبع نیست]. (۱/۵ نمره) و اما دلالت آن بر عدم مرجوحیت بر می گردد به اینکه آیا از معصوم ترک اولی صادر می شود یا خیر که در صورت عدم صدور ترک اولی از معصوم، از فعل معصوم می توان عدم کراهت فعل را استفاده نمود. (۱/۵ نمره)

امتحانات متمرکز عمومی (سطح ۲)

پایه سال دوم ۱۳-۹۲
پایه چهارم ۵-۱۳۹۳
پایه ششم ۷-۱۳۹۴

مهر مدرسه

ردیف	نام و نام خانوادگی	تاریخ	محل ثبت نام
۱		۲۰	محل ثبت نام
۲		۲۰	محل ثبت نام
۳		۲۰	محل ثبت نام
۴		۲۰	محل ثبت نام
۵		۲۰	محل ثبت نام

کلاس	تاریخ	محل ثبت نام
۲۹۲۲/۲۹	۱۳۹۳/۰۳/۲۴	محل ثبت نام
۳	۳	محل ثبت نام
۳	۳	محل ثبت نام
۳	۳	محل ثبت نام
۳	۳	محل ثبت نام

نام و نام خانوادگی: نام پدر: نام مادر: مدرسه: شهر: استان:

۱- چرا ترک فعل توسط ائمه (ع) دلالت بر «عدم وجوب آن فعل» می کند؟

۰/۵

الف. لقاعده الطغ

ب. نکته العصمة

ج. نتایج حاصل نقض الغرض

د. لعدم جواز ترک الاولی منهم

۲- چه ویژگی در «سیره متشرعه» آن را از «اجماع» متفاوت می سازد؟

۰/۵

الف. حجیت بر اساس احتمالات

ب. وسایل اثبات وجدانی بودن

ج. سلوک عملی بودن

د. داشتن کاشفیت لمی

۳- مناط «حجیت خبر واحد» چه چیزی باشد تا «اعراض مشهور قداماء از روایتی» موجب سقوط حجیت آن شود؟

۰/۵

الف. عدالت راوی

ب. وثاقت راوی مطلقا

ج. وثاقت به نحو موضوعی

د. وثاقت طریق به صدق باشد

۴- محور مشترک در اخباری که «تواتر اجمالی» دارند، چیست؟

۰/۵

الف. لفظ محدد

ب. لفظ مجمل

ج. لازم انتزاع شده

د. قضیه معنویه محدد

۵- قبل از رسیدن زمان واجب، تحصیل کدام مقدمه واجب است؟

۰/۵

الف. مقدمه موقوفه دائمیه

ب. مقدمه موقوفه مطلق

ج. مقدمه شرعی

د. مقدمه عقلیه

۶- چرا «حرمت عبادت»، اقتضای بطلان دارد؟

۰/۵

الف. لوجود المانع مع امکان التقرب

ب. لوجود المانع مع ثبوت الامر

ج. لعدم ثبوت الملاك فيها

د. لعدم شمول الامر لها

۷- ممکن است به دلالت فعل و ترک معصوم اعتراض شود: «ان نفس النبوة أو الإمامة يحتمل ثبوت المدخلية لهما، فلا يمكن استفادة شيء منهما»، اشکال و جواب آن را تبیین نمایید.

۰/۵

اعتراض: «خود نبوت و خود امامت شرایطی است که معصوم و غیر معصوم در آن اشتراک دارند و این اشتراک مانع از استفادة هر یک از آنها برای اثبات حکم شرعی نمی باشد»
اشکال: «دلیل عقلی بر عدم حرمت یا عدم کراهت در اثبات حکم برای مکلف و فاعل تحقق پیدا می کند که در حدیث مشهور آمده است: «ما اذن الله لکم ان یبلغوا امام یسئلوا عنه فاعلموا و یبلغوا امام یسئلوا عنه فاعلموا» (رسول الله اسئروا عنه) احتمال دخیل بودن مقام نبوت و امامت در شرایطی که معصوم و غیر معصوم در آن اشتراک دارند و این اشتراک مانع از استفادة هر یک از آنها برای اثبات حکم شرعی نمی باشد»

۹- در دلالت آیه شریفه نبأ بر حجیت خبر واحد اشکال شده است که شرط محقق موضوع است، اشکال و جواب صاحب کفایه از آن را تقریب نمایید.

اشکال: در این آیه شرط موضوع نبأ بر حجیت خبر واحد اشکال شده است که شرط محقق موضوع است، اشکال و جواب صاحب کفایه از آن را تقریب نمایید.

جواب: صاحب کفایه در این آیه شرط موضوع نبأ بر حجیت خبر واحد اشکال شده است که شرط محقق موضوع است، اشکال و جواب صاحب کفایه از آن را تقریب نمایید.

۱۰- چهار احتمال در مدلول روایت «من سمع شیئا من الثواب علی شیء فصنعه کان له و إن لم یکن علی مابغیه» را بنویسید.

۱۱- برای استدلال بر «عدم حجیت ظواهر قرآن» به روایاتی تمسک شده است که تفسیر به رأی را کفر می دانند، دو جواب شهید صدر (ره) در خصوص این روایات را بنویسید.

۱۲- با توجه به عبارت «إلا أنه یمكن تصور الثمرة لو افترضنا أن وجوب القضاء یدور مدار فوات الملاك علی المكلف بعد فرض ثبوته فی حقه رغم عجزه» ثمره اشتراط نفس تکلیف به قدرت و عدم آن را بنویسید.

۱۳- شهید صدر (ره) برای اشتراط تکلیف به قدرت به معنای اعم چه برهانی اقامه می کند؟

۱۴- دو خطاب «صل» و «لاتغصب» طبق کدام مبنا قابل اجتماع و طبق کدام مبنا غیرقابل اجتماع هستند؟ ثمره هر یک از این مبانی را در بحث اجتماع امر و نهی توضیح دهید.

۱۵- آیا «نسخ حقیقی» در احکام الهی امکان دارد؟ به تفصیل توضیح دهید.

۱۶- در این ۲ دلیل جایز و می توانیم با اطلاق آن در مواردی که...

۱۷- در این ۲ دلیل جایز و می توانیم با اطلاق آن در مواردی که...

۱۸- در این ۲ دلیل جایز و می توانیم با اطلاق آن در مواردی که...

۱۹- در این ۲ دلیل جایز و می توانیم با اطلاق آن در مواردی که...

۲۰- در این ۲ دلیل جایز و می توانیم با اطلاق آن در مواردی که...

۲۱- در این ۲ دلیل جایز و می توانیم با اطلاق آن در مواردی که...

۲۲- در این ۲ دلیل جایز و می توانیم با اطلاق آن در مواردی که...

۲۳- در این ۲ دلیل جایز و می توانیم با اطلاق آن در مواردی که...

۲۴- در این ۲ دلیل جایز و می توانیم با اطلاق آن در مواردی که...

امتحانات متمرکز عمومی (سطح ۲)

شماره سال دوم ۱۴-۱۳
پایه چهارم ۵ ساله
پایه ششم ۷ ساله

مهر مدرسه

ردیف:	نام و نام خانوادگی:	تاریخ:	زمان:
شماره نام خانوادگی اول:	شماره نام خانوادگی دوم:	شماره نام خانوادگی سوم:	شماره نام خانوادگی چهارم:
شماره نام خانوادگی پنجم:	شماره نام خانوادگی ششم:	شماره نام خانوادگی هفتم:	شماره نام خانوادگی هشتم:

کتاب:	۲۹۳۲/۲۷
نوع:	۱۳۹۲/۰۳/۲۰
موضوع:	اصول فقه ۳
کتاب:	دروس فی علم الاصول «حلقه ثانیه» - ابروئی (باب اول - نسلان ۱۲)
موضوع:	ارشادای دلیل شرعی غیر لفظی تا ابتدای اصول مسلم (ص ۱۶۳-۱۳۷)

نام و نام خانوادگی: ... نام پدر: ... نام مادر: ... نام: ...

۱۵

۱- بنابر نظر شهید صدر (ره) مدلول سیره عقلانیه تا چه حدی حجت است؟ ص ۱۶۶

- الف. مختص بالعمل المباشر فيه عقلاً فی عصر المعصوم. ☐
- ب. لا يدل على اکثر من الجواز فلا یثبت حکم الوضعی. ☐
- ج. بمقدار المعارس من السلوک خاصة. ☐
- د. بمقدار النکته المركزة العقلانیة. ☒

۱۵

۲- «عدم ردع» در کدام یک از سیره های عقلانیه و متشرعه شرط است؟ ص ۱۷۵ و ۱۷۶

- الف. برخی اوقات سیره متشرعه ☐
- ب. سیره عقلانیه و متشرعه ☐
- ج. فقط سیره عقلانیة ☒
- د. فقط سیره متشرعه ☐

۱۵

۳- در فرضی که روایات ناهیه از تفسیر به رأی به حسب اطلاق خودشان شامل عمل به ظواهر کتاب نیز بشوند، چه نسبتی بین «سیره متشرعه بر عمل به ظواهر» و «اطلاق روایات ناهیه» وجود دارد؟ ص ۱۹۷

- الف. روایات چون دلیل لفظی است مقدم می شود. ☐
- ب. روایات، سیره را رنح کرده و مقدم می شود. ☐
- ج. اطلاق روایات، دقیق سیره متشرعه است. ☐
- د. سیره متشرعه، مقید اطلاق روایات است. ☒

۱۵

۴- کدام یک از مراتب تکلیف به نظر شهید مشروط به قدرت است؟ حلقه ثانیه ص ۲۰۶

- الف. إدانه و اراده ☐
- ب. جعل و إدانه ☒
- ج. ملاک و اراده ☐
- د. ملاک و إدانه ☐

۱۵

۵- اگر واجب تخییری را به شکل واجب مشروط تفسیر کنیم، چه لازمه ای دارد؟ ص ۲۲۱

- الف. تعدد العقاب بترک کلا الأمرین ممأ. ☒
- ب. تعدد الامتثال باتیان کلا الأمرین ممأ. ☐
- ج. عدم جواز التقرب باحد الدلین بخصوصه. ☐
- د. عدم تعدد الماک فی الامرین المختلفین. ☐

۱۵

۶- در چه صورتی دو خطاب «اکرم عالماً» و «لا تکرم زید العالم»، با یکدیگر قابل اجتماع هستند؟ ص ۲۲۴

- الف. تعلق وجوب به جامع و عدم سرایش به حصص ☒
- ب. بازگشت وجوب «اکرم» به وجوبات مشروطه ☐
- ج. تعلق وجوب به جامع و سرایش به حصص ☐
- د. وجود میادی وجوب در إکرام زید ☐

۲

۷- دو نکته کاشفیت سکوت از إمضاء در عبارت «و کاشفیه السکوت عن الامضاء یمكن أن توجه بنکتین: عقلیه و استظهاریه» را توضیح دهید. ص ۱۶۵ - ۲

جواب: نکته عقلی به دو نحو بیان می شود: ۱. اگر سلوک عقلاء مورد رضایت شارع نبود باید از باب نهی از منکر یا وجوب تعلیم جاهل، از آن ردع می کرد. ۲. اگر سلوک عقلاء موجب فوت غرض شارع باشد، نقض غرض بر عاقل جایز نیست، لذا باید از آن ردع می کرد. [نوشتن یک مورد کفایت می کند]. اما نکته استظهاری عبارت است از ظاهر حال معصوم (ع) در اینکه حافظ شریعت و مبلغ آن است، لذا سکوتش إمضا به شمار می رود.

امتحانات متمرکز عمومی (سطح ۲)

نیم سال دوم ۹۴-۹۳

به چهارم و ششم

اینه قسم ۲ ساله

• مهر مذکور

[illegible]

کتاب:	۲۹۲۲/۲۷
تاریخ:	۱۳۹۲/۰۳/۲۰
موضوع:	اصول فقه ۳
کاتب:	دروس فی علم الاصول «حلقه ثانیه» - ایروانی (جانب اول - نمانان ۱۶)
ملاحظات:	از ابتدای دبل شروعی غیر نقلی تا ابتدای اصول علیه (ص ۲۳۷-۱۶۳)

نام و نام خانوادگی: ... نام پدر: ... که تخلص: ... هجری قمری: ... شمسی: ... استان: ..

15

۱- بنابر نظر شهید صدر (ره) مدلول سیره عقلانیة تا چه حدی حجت است؟ ص ۱۶۶

- ☐ الف. مختص بالعمل المباشر فيه عقلياً في عصر المعصوم.
 ☐ ب. لا يدل على أكثر من الجواز فلا يثبت حكم الوضع.
 ☐ ج. بمقدار الممارس من السلوك خاصة.
 ☒ د. بمقدار النكته المركزة العقلانية.

-15

۲- «عنم رعد» در کدام یک از سیره‌های عقلانی و متشرعه شرط است؟ ص ۱۷۵ و ۱۷۶

- الف. برخی اوقات سیره مسترعه ☐
 ای. سیره عقلانی و مسترعه ☐
 ج. فقط سیره عقلانی ☒
 د. فقط سیره مسترعه ☐

۱۰ بین نسبیہ

۳- در فرضی که روایات ناهیه از تفسیر به رأی به حسب اطلاق خودشان شامل عمل به ظواهر کتاب نیز بشوند، چه نسبتی بین ^{تفسیر}

متشعره بر عمل به ظواهر» و «اطلاق روایات ناهیه» وجود دارد؟ ص ۱۹۷

- الف. روایات چون دلیل لفظی است مقدم می‌شود. ☐
 ب. روایات، سیره را رتق کرده و مقدم می‌شود. ☐
 ج. اطلاق روایات، تنقید سیره مستلزم است. ☐
 د. سیره مستلزمه، تنقید اطلاق روایات است. ☒

• 15

۴- کدام یک از مراتب تکلیف به نظر شهید مشروط به قدرت است؟ حلقه ثانیه ص ۲۰۶

- الف. إيدانه و اراده ☐
ب. جعل و إيدانه ☒
ج. ملاك و اراده ☐
د. ملاك و إيدانه ☐

	.15
--	-----

۵- اگر واجب تخیری را به شکل واجب مشروط تفسیر کنیم، چه لازمه‌ای دارد؟ ص ۲۲۱

- الف. تعدد العقاب بترك كلا الأمرين معاً. ☒
- ب. تعدد الامتنال بإتيان كلا الأمرين معاً. ☐
- ج. عدم جواز التقرب بأحد العذلين بخصوصه. ☐
- د. عدم تعدد الملاك في الأمرين المختلفين. ☐

	-10
--	-----

۶- در چه صورتی دو خطاب «اکرم عالماً» و «لا تکرّم زید العالم»، با یکدیگر قابل اجتماع هستند؟ ص ۲۲۴

- الف. تعلق وجوب به جامع و عدم سرایش به حصص ☒
 ب. بازگشت وجوب «اکرم» به وجوبات مشروطه ☐
 ج. تعلق وجوب به جامع و سرایش به حصص ☐
 د. وجود مبادی وجوب در اکرام زید ☐

رية» را توضیح

۷- دو نکته کاشفیت سکوت از اِمضاء در عبارت «و کاشفیه السکوت عن الامضاء يمكن أن توجه بنكيتين: عقلية و استظهارية» را توضیح

دهيد. ص ۱۶۵ - ۲ نمره

جواب: نکته عقلی به دو نحو بیان می‌شود: ۱. اگر سلوک عقلاء مورد رضایت شارع نبود باید از باب نهی از منکر یا وجوب تعلیم جاهل، از آن ردع می‌کرد. ۲. اگر

سلوک عقلا، موجب فوت غرض شارع بائند، نقض غرض بر عاقل جایز نیست، لذا باید از آن رد **می** کرد. [نوشتن یک مورد کفایت می کند].

اما نکته استظهار، عبارت است از: ظاهر حال، معصوم (ع) در اینکه حافظ شریعت و مبلغ آن است، لذا سکوتش امضا به شمار می‌رود.

مهر علیزاده

۲۹۲۲/۱۲	کتابخانه
۱۳۹۳/۰۶/۰۸	تاریخ
اصول فقه ۳	موضوع
دروس فی علم الاصول (حلقه ثانیه - سیرایش آقای امیرنوائی)	نویسنده
از ابتدای دلال شرم غیر فطری تا ابتدای اصول عملیه (ص ۲۳۷-۱۶۴)	ملاحظات

د ټول هېواد احکام

د. الوعد المولوى لمصلحة فى نفس الوعد ☐

☒ د. معجول

د- اگر کسی، زراعت دیگری را برای

☐ عدم قبول و خوب غیری مطلقا

☒ 3.

خواب

امتحانات متمرکز عمومی: اصول فقہ ۲ . کد: ۲۹۲۳/۲۲

امتحانات متمرکز عمومی (سطح ۲)

نیم سال دوم ۱۳۹۲-۹۳
پایه چهارم ۵ ساله
پایه ششم ۷ ساله

مهر مدرسه

روز و تاریخ:	نام و نام خانوادگی:	شماره ثبت:
نام و نام خانوادگی:	نام و نام خانوادگی:	نام و نام خانوادگی:
نام و نام خانوادگی:	نام و نام خانوادگی:	نام و نام خانوادگی:

کتاب:	۲۹/۲۹/۲۹
نوع:	۱۳۹۲/۰۳/۲۴
موضوع:	اصول فقه ۳
کتاب:	دروس فی علم الاصول الحلقة الثانية (آقای ارداش)
موضوع:	از ابتدای دلیل شرعی غیر لغوی تا ابتدای اصول عملیه (ص ۱۶۲-۱۲۷)

نام و نام خانوادگی: نام: نام خانوادگی: مدرسه: شهر: استان:

- ۱- چرا ترک فعل توسط ائمه (ع) دلالت بر «عدم وجوب آن فعل» می کند؟ ص ۱۶۳، حلقه ثانیه شهید صدر ص ۱۰۹
 الف. لقاعدة اللف ☐
 ب. لنتکة العصمة ☒
 ج. لتلايحصّل نقض النرض ☐
 د. لعدم جواز ترک الاولی منهم ☐
- ۲- چه ویژگی در «سیره متشرعه» آن را از «اجماع» متفاوت می سازد؟ ص ۱۷۵، حلقه ثانیه شهید صدر ص ۱۲۴
 الف. حجیت بر اساس احتمالات ☐
 ب. وسائل اثبات وجدانی بودن ☐
 ج. سلوک عملی بودن ☒
 د. داشتن کاشفیت لمی ☐
- ۳- مناط «حجیت خبر واحد» چه چیزی باشد تا «اعراض مشهور قدمات از روایتی» موجب سقوط حجیت آن شود؟ ص ۱۸۸، حلقه ثانیه شهید صدر ص ۱۴۳
 الف. عدالت راوی ☐
 ب. وثاقت راوی مطلقاً ☐
 ج. وثاقت به نحو موضوعی ☐
 د. وثاقت طریق به صدق باشد. ☒
- ۴- محور مشترک در اخباری که «تواتر اجمالی» دارند، چیست؟ ص ۱۷۲، حلقه ثانیه شهید صدر ص ۱۱۹
 الف. نظم محدّد ☐
 ب. لفظ مجمل ☐
 ج. لازم انتزاع شده ☒
 د. قضیه معنویه محدده ☐
- ۵- قبل از رسیدن زمان واجب، تحصیل کدام مقدمه واجب است؟ ص ۲۱۰، حلقه ثانیه شهید صدر ص ۱۱۴
 الف. مقدمه موقوفه دائمیه ☒
 ب. مقدمه موقوفه مطلق ☐
 ج. مقدمه شرعیه ☐
 د. مقدمه عقلیه ☐
- ۶- چرا «حرمت عبادت»، اقتضای بطلان دارد؟ ص ۲۳۰، حلقه ثانیه شهید صدر ص ۲۰۰
 الف. لوجود المانع مع امکان التقرب ☐
 ب. لوجود المانع مع ثبوت الامر ☐
 ج. لعدم ثبوت الملاك فيها ☐
 د. لعدم شمول الامر لها ☒
- ۷- ممکن است به دلالت فعل و ترک معصوم اعتراض شود: «إن نفس النبوة أو الإمامة يحتمل ثبوت المدخلية لهما، فلا يمكن الاستفادة شيء منهما»، اشکال و جواب آن را تبیین نمایید. ص ۱۶۴، حلقه ثانیه شهید صدر ص ۱۱۰-۲ نمره ۳
 جواب: فعل از آن جهت که لفظ نیست اطلاق ندارد، لذا در مواردی که احتمال می دهیم شرایطی در حکم دخیل باشد نمی توانیم به آن تمسک کنیم؛ لذا تمسک به دلالت فعل و ترک آن از معصوم وقتی صحیح است که در تمام شرایطی که احتمال دخالت حکم را می دهیم وحدت وجود داشته باشد، یکی از این اموری که احتمال دخالتش را می دهیم نفس نبوت و امامت است، یعنی شاید حکم فقط برای پیامبر و امام ثابت باشد و ربطی به بقیه مکلفین نداشته باشد.
 جواب شهید: احتمال دخالت نفس نبوت و امامت را با ادله ای که می گویند پیامبر و ائمه (ع) اسوه برای دیگران هستند دفع می کنیم مانند آیه شریفه «لقد کان لکم فی رسول الله اسوة حسنة» (احزاب: ۲۱).

امتحانات متمرکز عمومی (سطح ۲)

نیمسال دوم ۹۲-۹۱
پایه چهارم و پنجم
پایه ششم و هفتم

مهر مدرسه

ردیف:	نام و نام خانوادگی:	تاریخ:
نام و نام خانوادگی:	تاریخ:	تاریخ:
نام و نام خانوادگی:	تاریخ:	تاریخ:
نام و نام خانوادگی:	تاریخ:	تاریخ:

کتاب:	۲۹۱۲/۱۹
نسخه:	۱۳۹۲/۳/۲۰
نوع:	اصول فقه ۳
کتاب:	دروس فی علم الاصول «الحلقه الثانية»
محل:	فرمانی مدرس ۲۱ تا پایان درس ۴۰ (ص ۲۱۱-۱۱۵)

نام و نام خانوادگی: نام پدر: مدرسه: شهر: استان:

۱- منظور از عبارت «أثار محسوسة تكشف على سبيل الان عن دليل الشرعی» چیست؟ ص ۱۱۸ (مسابقات علمی منطقه‌ای ۹۱-۹۰ و منطقه‌ای ۹۲-۹۱)

- ☒ الف. سیره متشرعه
- ☐ ب. اجماع
- ☐ ج. خبر واحد
- ☐ د. خبر متواتر

۲- نقد شهید صدر رحمته الله بر کسانی که از طریق آیه شریفه «فَسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ» (التحل: ۴۳) بر «حجیت خبر واحد» استدلال کرده‌اند، چیست؟ ص ۱۳۶

- ☒ الف. امر ارشادی است نه مولوی.
- ☐ ب. فقط حجیت علم ثابت می‌شود.
- ☐ ج. خبر واحد مصداق لا تعلمون است.
- ☐ د. فقط هنگام سؤال خبر واحد حجیت است.

۳- برای کدام حکم، علم به «جعل وجوب حج» را نمی‌توان موضوع قرار داد؟ ص ۱۸۱

- ☒ الف. جعل وجوب حج
- ☐ ب. فعلیت وجوب حج
- ☐ ج. حکم مجعول وجوب حج
- ☐ د. وجوب هر عبادتی غیر از حج

۴- اگر واجب تخییری را به شکل واجب مشروط تفسیر کنیم، چه لازمه‌ای دارد؟ ص ۱۸۸ (امتحانات تکمیلی نیمسال دوم ۹۱-۹۰)

- ☒ الف. تعدد العقاب بترک کلا الأمرین معاً.
- ☐ ب. تعدد الامتثال باتیان کلا الأمرین معاً.
- ☐ ج. عدم جواز التقرب باحد العدلین بخصوصه.
- ☐ د. عدم تعدد الملائک فی الامرین المختلفین.

۵- اگر قائل به امتناع اجتماع امر و نهی شویم، تنافی دو دلیل «صل» و «لا تقصّب» در فعل واحد، کدام است؟ ص ۱۹۳

- ☐ الف. توارد
- ☒ ب. تعارض
- ☐ ج. ترتب
- ☐ د. تراحم

۶- بعضی قائلند «تحریم معامله در برخی موارد مستلزم صحت» است، کدام مثال مرتبط با مراد ایشان می‌باشد؟ ص ۲۰۱

- ☐ الف. لا تبع بدون کیل
- ☒ ب. لا تبع حین الصلاة
- ☐ ج. البیع بدون العقد حرام
- ☒ د. تملیک الکلب حرام

۷- «سیره عقلاء» و «سیره متشرعه» را به همراه شرایط در ضمن مثالی توضیح دهید. ص ۱۲۳ و ۱۲۴ - ۲ نمره

جواب: اگر عقلای معاصر معصوم علیه السلام عملی را بماهیم عقلاً و با توجه به ارتکاز عقلایی‌شان انجام دهند، جزء سیره عقلا است مثل حکم به تملک به سبب حیازت. و دو شرط دارد لا تعارض با معصوم علیه السلام و لا سکوت معصوم علیه السلام که کاشف از امضاء است. اما اگر آن را از جهت تشرع و با توجه به التزامشان به شرع انجام دهند، سیره متشرعه محسوب می‌شود؛ مثل مسح قدم در وضو به وسیله بعضی از کف دست (نه همه آن). و یک شرط دارد که همان هم عصر بودن با معصوم علیه السلام می‌باشد.

آیه شریفه را برای «اثبات حجیت خبر واحد» نادرست دانسته‌اند، اشکال این عده را توضیح داده، یک نقد بر آن بنویسید. ص ۱۳۴ و ۱۳۳

۲ نمرة
جواب: گفته شده است که به موجب تعلیل [إن تصییوا قوماً بجهالة]، علت عدم حجیت خبر فاسق این است که عمل به آن، جهالت محسوب می شود و چون خبر عادل

۹- «وثاقت راوی» در حجیت خبر واحد ثقة را می‌توان به سه نحو لحاظ نمود، این سه نحو را تبیین کرده، یک ثمره این اختلاف را

بنویسید. ص ۱۴۳ - ۱/۵ نمره

جواب: ۱. به نحو موضوعیت ۲. به نحو سببیت و مسببیت ۳. به نحو طریقیّت و معرف صرف بودن (۷۵ نمره) ثمره اختلاف: اگر خبری از غیر ثقه صادر شود ولی حکم

نمود (۷۵۰ نمره) [و نمره دیگر، اگر خبری از نفع صادر شود ولی اماره‌ای مخالف با آن باشد، احتساب نمی‌شود] ۲

بر احتمال سوم از حجیت ساقط می‌شود. ✓

۱۰- چهار احتمال مطرح در روایات «من بلغ...» را بنویسید. ص ۱۴۴-۲ نمبر

جواب (۱) روایات «من بلغ» در مقام جمل حجیت برای هر خبر دال بر ثواب باشد در صورت وصول.

۱۱- «دالات تصویری» و «دالات تصدیقی» را تعریف کرده، توضیح دهید کدام یک از دو نوع دالات و ظهور، موضوع حجیت ظواهر است؟

ص ۱۵۰-۲ نمره

جواب: دلالت یا ظهور تصویری معنایی است که از الفاظ به ذهن منسب می‌شود. اما دلالت یا ظهور تصدیقی معنایی است که در نفس متکلم است و لفظ دلالت می‌کند.

۱۲- برخی برای عدم حجیت ظواهر قرآن کریم به آیه نهی از اتباع متشابه تمسک کرده‌اند، استدلال آن‌ها و یک جواب آن را بیان کنید.

ص ۱۵۳ - ۲ نمره (امتحانات تکمیلی نیمسال دوم ۹۰-۸۹)

۲

جواب: استدلال: ایه دلالت بر نهی از تبعیت متشابه دارد و هر چه که نص نباشد متشابه است چون همه مواردی که از غیر نص، احتمال می‌رود، همگی در اصل ارتباط با لفظ مشترکند هر چند شاید یکی ارتباطش قوی‌تر باشد. (۱ نمره) جواب: لفظ ظاهر، متشابه نیست چون معنای ظاهر از احتمالات دیگر متمایز است پس

جواب:

۲

 واجب معاذ آن است که موجب فعل باشد اما ایجاب و امتثال آن واجب در آینده مقدمه باشد مانند وقف در عرافات که ب مستطیع واجب است اما چون هنوز روز عرفه

۱۴- «تخیر شرعی» در واجبات را تعریف کرده، سه خصوصیت آن را بنویسید. ص ۱۸۷ - ۱/۵ نمره

جواب: تخیر شرعی یعنی خود شارع ما را مخیر بین دو یا چند عمل کند، (۷۵/نمره) ۱. با اتیان به یک عمل امتثال حاصل می شود. ۲. اگر تمام اطراف را ترک کند غاصی است و البته یک معصیت است. ۳. اگر هر دو را نیز اتیان کند امتثال حاصل می شود. (۷۵/نمره)

۱۵- مراد از «وجوب شیء مقتضی حرمت ضد خاص است» را به همراه مثالی تبیین کرده، استدلال قائلین به آن را بنویسید. ص ۱۹۸ و ۱۹۹

جواب) اگر فعلی واجب باشد این وجوب مستلزم آن است [اقتضاء دارد] که ضد خاص آن (فعل وجودی که با فعل واجب قابل جمع نیست) حرام باشد مثلاً ازاله

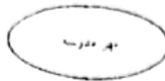
نیز واجب است به وجوب غیری در نتیجه ترک نماز واجب می شود به وجوب غیری، از طرفی به دلیل اینکه وجوب شیء اقتضای حرمت ضد عام را دارد نقیض ترکی نماز که همان نماز است حرام می شود، پس وجوب شیء مقتضی حرمت ضد خاص می شود. (۱ نمره) استدلال \rightarrow صلاً نماز خواندن مقدمه است بر آن

نماز که همان نماز است حرام می شود پس وجوب شیء مقتضی حرمت ضد خاص می شود (۱۱ نمره) استدلال = صلاً نماز خواندن مقدم است بر ازاله و باید

سُده بابۃ مراحمہ شور نصیف آن حال غار

امتحانات مرکز علمی (ع)

سال اول ۱۴۰۱-۱۴۰۲
پایه چهارم و پنجم

کلاس	۹۱۲۲۱/۱۴
نام	۱۳۹۱/۱۰/۲۷
مدرس	اصول فقه ۳
کتاب	دروس فی علم الاصول (مجله ۱)
درس	توضیح در ۲۹ باب و در ۲۰ فصل ۱۱۱۵-۱۱۱۶

نام و نام خانوادگی	نام پدر	کد ملی	مدرسه	شهر	استان

نام و نام خانوادگی: _____ نام پدر: _____ کد ملی: _____ مدرسه: _____ شهر: _____ استان: _____

۰/۵

۱- گزینه مناسب درباره سیره را انتخاب کنید ص ۱۲۴ و ۱۲۷ و ۱۲۹

- الف. حریت سیره مقتضیه بر اساس حساب احتمالات استوار است. ☒
- ب. سیره مقتضیه در صورت سکوت شارع، کاشف از نظر اوست. ☐
- ج. سیره عقلانیّه برخاسته از نکات فطری و مشترک بین همه ازمان است. ☐
- د. عدم ردع در روایات موجود به هیچ وجه کاشف از امضای سیره نیست. ☐

۰/۵

۲- طبق نظر شهید صدر (ره) «اصول لفظیه» به کدام اصل کلی برگشت می کند؟ ص ۱۴۹

- الف. اصالة الجحد ☐
- ب. اصالة الحقيقة ☐
- ج. اصالة الظهور ☒
- د. اصالة عدم القرينة ☐

۰/۵

۳- محور مشترک در اخباری که «تواتر اجمالی» دارند، چیست؟ ص ۱۱۹ و ۱۰

- الف. لفظ محدد ☐
- ب. لفظ محمل ☐
- ج. لازم التزام شده ☒
- د. قضیه معنویه محدده ☐

۰/۵

۴- بر مبنای «استحاله تقييد موضوع حکم به قيد علم به حکم» و «ملکه و عدم بودن تقابل بين اطلاق و تقييد ثبوتی» کدام گزینه صحيح است؟ ص ۱۸۰

- الف. احکام مهمل بوده و شامل عالم هستند. ☒
- ب. احکام مهمل بوده و مختص به عالم هستند. ☐
- ج. اطلاق ضروری بوده و احکام، شامل جاهل هستند. ☐
- د. اطلاق محال بوده و احکام، مختص به عالم هستند. ☐
۵. امر مولا به چه نحو باشد حکم وجوب «تخیر عقلي» است؟ ص ۱۸۹

۰/۵

- الف. عموم ☐
- ب. اطلاق بدلی ☒
- ج. اطلاق افرادی ☐
- د. اطلاق شمولی ☐

۰/۵

۶- در چه صورتی «تحریم معامله» مستلزم «فساد معامله» است؟ ص ۲۰۱

- الف. در صورت تحریم نتیجه معامله ☐
- ب. در صورت تحریم سبب معامله ☐
- ج. مطلقاً مستلزم فساد است. ☐
- د. مطلقاً مستلزم فساد نیست. ☒

جواب: وجه اشتراک هر دو از وسایل ثبات وجدانی هستند معنی بر اساس برآیند احتمالات تحت می باشد. البته در «کشف» متفاوت است.

وجه افتراق: در اجماع اخبار از دلیل شرعی حدسی است ولی در تواتر اخبار از دلیل شرعی حسی است.

۸- نحوه استدلال به آیه شریفه «وَمَا كَانَ الْمُؤْمِنُونَ لِيَنفِرُوا كَافَّةً ۚ فَلَوْلَا نَفَرَ مِن كُلِّ فِرْقَةٍ مِّنْهُمْ طَائِفَةٌ لِّيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ

وَلِيُنذِرُوا قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُونَ» (توبه: ۱۲۲) برای «حجیت خبر واحد» را تبیین کنید. ص ۱۳۴ - ۲ نمره

جواب: نحوه استدلال: این آیه شریفه، هجرت برای کسب علم را بر گروهی لازم می کند و سپس انداز را بر دین شناسان واجب می گرداند و سپس «حذر» و خودداری کردن مردم را غایت آن تحذیر واجب قرار می دهد. این نشان آن است که بذریع قول مندرین لازم است. از طرف دیگر این آیه اطلاقی دارد و تحذیر مردم و بذریع قول مندرین، مقید نشده به اینکه حتماً از قول مندرین علم حاصل گردد بلکه حتی اگر برای مردم علم حاصل شود باز هم باید سخن دین شناسان را بپذیرند به این طریق حجیت قول مندر کشف می شود هر چند که یقین آور نبوده مثل خبر واحد ظنی. [رساندن مفهوم جواب کافی است.]

۹- اشکال وجواب مطرح در عبارت «وقد استدلت علی نفی حجیة خبر الواحد بما دل من السنّة علی عدم جواز العمل بخبر لا یكون علیه شاهد من الكتاب؛ فیرد علیه انه مطلق شامل للاخبار الواردة فی اصول الدین و الواردة فی الاحکام فیعتبر ما دل علی الحجیة فی القسم

الثانی بالخصوص صالحاً لتقیید اطلاق تلك الروایات» را تبیین کنید. ص ۱۴۱ - ۲ نمره

جواب: برای نفی حجیت از خبر واحد، به روایاتی استدلال شده که دلالت دارند بر عدم جواز عمل به اخباری که بر [محتوای] آنها شاعری از قرآن باشد. (ص ۱۴۰ نمره) شهید صدر (ره) این استدلال را مردود می داند و حسی می فرماید که دلیل مورد استدلال شما [که خبر واحد را حجت نمی دانست] مطلق است و هم اخباری که در اصول دین وارد شده اند را شامل می شود و هم اخبار وارد شده در فروع دین را؛ اما ادعای بر حجیت خبر واحد در محدوده فروع، صادر شده و آن اخبار را حجت کرده است؛ در نتیجه «دله حجیت خبر واحد در فروع»، تقیید می زند اطلاق روایات مورد استدلال شما را. (ص ۱۴۰ نمره)

۱۰- عبارت «الظهور التصوری یعین لنا عادة الظهور التصدیقی لان ظاهر الکلام هو التطابق بین ما هو الظاهر تصوراً و ما هو المراد تصدیقاً وجداً؛ فالظهور التصوری اذن یؤخذ كأداة لتعین الظهور التصدیقی لا انه موضوع للحجیة مباشرة» را توضیح داده، چه ارتباطی به بحث

«حجیت ظهور» دارد؟ ص ۱۴۹ و ۱۵۱ - ۲ نمره

جواب: حجیت ظواهر، به معنای آن است که مراد متکلم را توسط ظاهر کلام استنباط کنیم؛ یعنی ظاهر کلام را دلیل بر مراد و حکم مورد نظر متکلم بدانیم. آنچه که قدرت کشف مراد متکلم را دارد دلالت تصدیقی کلام اوست و دلالت تصویری در این حیطة ارزشی ندارد؛ چرا که دلالت تصویری، صرف اخطار و تداعی معنی است. با توجه به مطالب فوق، ممکن است که دلالات تصویری در بحث حجیت ظواهر، کاملاً بی اثر و بی ارزش انگاشته شوند لذا شهید صدر (ره) جایگاه دلالات تصویری در بحث حجیت ظواهر را تبیین نموده و می فرماید: معمولاً ظهور تصویری کلام، برای ما ظهور تصدیقی را معلوم می نماید و مقدمه ای است بر کشف مراد تصدیقی؛ چرا که در معمول کلمات متکلمین، بین «آنچه ظهور تصویری دارد» و «آنچه مراد جدی متکلم است تطابق وجود دارد و به عبارت دیگر معمولاً متکلم چیزی را می گوید که اراده کرده است، در این صورت ظهور تصویری همانند وسیله ای است برای تعین ظهور تصدیقی، که آن ظهور تصدیقی، موضوع حجیت ظهور است؛ نه آنکه ظهور تصویری خودش مستقیداً موضوع حجیت ظهور باشد. [رساندن مفهوم جواب کافی است.]

۱۱- نظر شهید صدر (ره) در تنافی بین «روایات دال بر حجیت ظواهر قرآن» و «روایات دال بر نفی حجیت ظواهر قرآن» را تبیین کنید. ص

۱۵۷ - ۲ نمره

جواب: در تعارض روایات مؤید با روایات ناهیه، سه صورت متصور است: ۱. تقدم روایات مؤیده ۲. تکافی و تساقل ۳. تقدم روایات ناهیه.

شهید صدر (ره) معتقد است که اگر صورت اول محقق نشود لا اقل صورت دوم اتفاق می افتد - و نوبت به صورت سوم نمی رسد - صورت اول، موجب تأیید سیره عقلانی و در نتیجه حجیت ظواهر آیات است. در مورد صورت دوم نیز شهید (ره) می فرماید: اگر روایات دال بر حجیت و روایات دال بر عدم حجیت، با هم تکافی داشته و تساقل کنند آنگاه ردغ از سیره که ادعا شده از سوی معصومین صورت گرفته [ردغ به وسیله شمول اطلاق روایات ناهیه برای ظواهر قرآن] ثابت نمی شود و سیره که معاصر یا معصوم است، با سکوت ایشان تأیید گردیده و ظواهر کتاب را حجت می گردانند. [رساندن مفهوم جواب کافی است.]

۱۲- استدلال منکرین «حکم مشروط» را بیان کرده، نقد شهید صدر (ره) بر استدلال آنها را تبیین کنید. ص ۱۶۸ - ۲ نمره

جواب: حکم، فعل و عمل مولی است و هرگاه اراده کند، مولویت خود را اعمال کرده و حکم را صادر می نماید و نمی توان اعمال مولویت را معلق بر چیزی کرد لذا حکم مولی بسته به اراده اوست و مشروط به هیچ قیدی نیست. در نتیجه ادعای وجود حکم مشروط، غیر معقول است.

نقد: آنچه منکرین بیان داشته مربوط به مقام جعل است که مولی حکمش را صادر می کند و نمی توان او را مقید نمود؛ اما آنچه مراد اصولیون از حکم مشروط است، چیزی غیر از جعل است. هنگامی که [در عالم خارج و عالم تکلیف] حکم می خواهد فعلیت یابد باید همه قیود و شروطی که مولی در مرحله جعل تصور کرده، محقق شوند و این است مراد از حکم مشروط. در نتیجه [نظر اصولیون، تحقق حکم مشروط در مقام جعل - که مد نظر مستشکل بود- نیست؛ بلکه] حکم مشروط، دائماً حکم معمول و حکمی است که می خواهد در عالم خارج به فعلیت برسد.

۷- با توجه به عبارت «تتعلق الإرادة الجدية ببعض ما تعلقت به الإرادة الاستعمالية كما في العام المخصص لكشف المخصص عن تضيق الإرادة الجدية من رأس دون الإرادة الاستعمالية». رابطه‌ی اراده‌ی استعمالية را با اراده‌ی جدیه در مثال مذکور تبیین نمایید.

 ۲

۸- در آیه شریفه «لَا تَقْبَلُوا لَهُمْ شَهَادَةً أَبَدًا وَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ» إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا... (نور/۴ و ۵) آیا استثناء از همه جمله‌های ماقبل واقع شده است یا از خصوص جمله اخیر؟ نظر مصنف را تبیین کنید.

 ۲

۹- عدم تمسک به اطلاق «كلوا» در آیه شریفه «فَكُلُوا مِمَّا أَمْسَكْنَ عَلَيْكُمْ» (مائده/۴) برای طهارت موضعی از بدن صید که توسط کلب به دهان گرفته شده است، بدلیل فقدان کدام یک از مقدمات حکمت است؟ توضیح دهید.

 ۲

۱۰- دو ویژگی از ویژگی‌های قطع را بنویسید. چرا مراد از حجیت قطع، حجّت اصولی نیست؟

 ۲

۱۱- دلیل «كفاية الامتثال الإجمالي في التعبدات فيما إذا استلزم التكرار» را بنویسید.

 ۲

۱۲- با توجه به عبارت «إذا أدرك العقل المصلحة في شيء و كان إدراكه مستنداً إلى المصلحة العامة، يصح استنباط الحكم الشرعي من الحكم العقلي دون ما إذا كان إدراكاً شخصياً». کدام یک از احکام عقل حجت شرعی است؟ توضیح دهید.

 ۱/۵

۱۳- با توجه به عبارت «إن السير في المحاورات العرفية يُرشدنا إلى أن الظواهر من الأمارات القطعية على المراد الاستعمالي بشهادة أن ما يتفوه به الطبيب يلتقاه المريض أمراً واضحاً» دلیل قطعی بودن ظواهر نسبت به مراد استعمالی را بیان کنید.

 ۲

۱۴- چرا به نظر مصنف استدلال به مفهوم آیه شریفه «إِنْ جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا أَنْ تُصِيبُوا قَوْمًا بِجَهْلَةٍ» (حجرات/۶) برای اثبات حجیت خبر واحد صحیح نیست؟

 ۲

۱۵- نظر مصنف در مورد دلالت سیره‌ی عقلاء بر حجیت خبر واحد را تبیین کنید.

 ۱/۵

«سامانه پیام کوتاه ۳۰۰۰۲۱۴۴۲۱ اداره سنجش معاربت آموزش آماده دریافت پیشنهادات و انتقادات پیرامون سؤالات امتحانی می‌باشد.»
«در صورت ارسال پیام کوتاه، ذکر کد امتحان و شماره سؤال به صورت دقیق جهت امکان بررسی و جوابگویی ضروری می‌باشد.»

امتحانات عمومی سطح ۲

شماره ۹۰-۹۱

مهر مدرسه

ردیف	نام و نام خانوادگی	شماره	محل ثبت نام
۱	نام و نام خانوادگی	شماره	محل ثبت نام
۲	نام و نام خانوادگی	شماره	محل ثبت نام

کتابخانه:	۱۱۲۰۳/۳۹
تاریخ:	۱۳۹۱/۶/۱۸
موضوع:	اصول فقه ۳
کتاب:	دروس فی علم الاصول (حلقه ثانیه)
صفحه:	از اول درس ۲۱ تا پایان درس ۲۰ (ص ۱۱۵-۲۱۱)

نام و نام خانوادگی: نام پدر: که تکلیفی: درجه علمی: شماره ثبت نام: استان:

۱- فرق بین «خبر متواتر» و «اجماع» چیست؟ ص ۱۲۱ س ۱۱

- الف. در تحقق تواتر عدم وجود مخالف شرط است ولی در اجماع شرط نیست. ☐ ص ۱۲۳
- ب. اجماع از باب ظن خاص حجّت است ولی خبر متواتر از باب حجّت قطع. ☐
- ج. اجماع بر اساس اخبار حدسی است ولی خبر متواتر بر اساس اخبار حسّی. ☒
- د. اطمینان در اجماع زودتر از خبر متواتر حاصل می شود چون علماء خبره هستند. ☐

۲- گزینه صحیح درباره حجّت «سیره عقلائیّه» و «سیره منتشره» کدام است؟ ص ۱۲۴

- الف. اولی نیاز به سکوت کاشف از امضاء دارد نه دومی. ☒
- ب. هر دو نیاز به سکوت کاشف از امضاء شارع دارند. ☐
- ج. دومی نیاز به سکوت کاشف از امضاء دارد نه اولی. ☐
- د. هیچکدام نیاز به سکوت کاشف از امضاء ندارد. ☐

۳- طبق نظر شهید صدر (ره) «اصول لفظیه» به کدام اصل کلی برگشت می کند؟ ص ۱۴۹

- الف. اصالة الجسد ☐
- ب. اصالة الحقيقة ☐
- ج. اصالة الظهور ☒
- د. اصالة عدم الترتیب ☐

۴- «قید» در کدام گزینه هم قید واجب است و هم قید وجوب؟ ص ۱۶۹

- الف. قید استطاعت نسبت به حج ☐
- ب. قید ماه رمضان نسبت به صوم ☒
- ج. قید طهارت از خبث نسبت به صلوٰه ☐
- د. قید طهارت از حدث نسبت به صلوٰه ☐

۵- اگر قائل به امتناع اجتماع امر و نهی شویم، نتیجه آن در مثال «صلّ و لا تصل فی الحمام» چیست؟ ص ۱۹۳

- الف. یکی بر دیگری وارد می شود. ☐
- ب. دو دلیل با هم تراحم پیدا می کنند. ☐
- ج. دو دلیل بر هم مترتب می شوند. ☐
- د. دو دلیل با هم تعارض می کنند. ☒

۶- کدام گزینه پیرامون «نسخ» در احکام شرعی صحیح است؟ ص ۲۰۵ و ۲۰۶

- الف. نسخ مجازی در ملاک حکم وجود ندارد. ☐
- ب. نسخ حقیقی و مجازی در مرحله جعل حکم وجود دارد. ☒
- ج. نسخ حقیقی و مجازی در ملاک حکم شرعی وجود دارد. ☐
- د. نسخ مجازی در جعل و نسخ حقیقی در ملاک وجود دارد. ☐

۷- به همراه مثال مراد از «خصائص عامة» و «خصائص نسبية» را در مبحث خبر متواتر توضیح دهید. ص ۱۱۹ و ۱۲۰

جواب: هر خصوصیتی در معنا که با صرف نظر از نوعیت مخبر عامل مساعدی بر کذب خبر یا صدق آن به حساب احتمالات به شمار می‌رود مانند غرابت یک حادثه که موجب کندی تجمع احتمالات است مثلاً غرابت صلح حضرت رسول ۹ با کفار و مراد از خصائص نسبية هر خصوصیتی در معنا که با ملاحظه نوعیت شخصی که آورنده آن است عامل مساعدی بر صدق و یا کذب خبر به حساب احتمالات به شمار می‌رود. مثلاً غیر شیعی روایتی را نقل کند که بر امامت اهل بیت : دلالت می‌کند و این عامل مساعدی بر صدق خبر است.

۸- دلالت آیه شریفه «يَتَأْتِيَ الَّذِينَ آمَنُوا إِنْ جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا أَنْ تُصِيبُوا قَوْمًا بِجَهْلَةٍ...» بر حجیت خبر واحد را تبیین کرده و دو اشکال آن را بنویسید. ص ۱۳۳

جواب: در آیه نأ (که می‌فرماید: اِنْ جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا) یک جمله شرطیه آمده که (دارای حکم، موضوع و شرط است) حکم آن «وجوب تبین» و موضوع حکم «خبر» است و شرط عبارت است از اینکه «فاسقی آن خبر را آورده باشد». این جمله شرطیه (به مقتضای مفهوم شرط) دلالت دارد بر اینکه (هرگاه شرط منتفی باشد، تبین وجوب ندارد؛ لذا) اگر آورنده‌ی خبر، عادل باشد، تبین واجب نیست (و این بخاطر حجیت خبر عادل است).

دو اشکال آن: ۱. خبر آوردن فاسق شرط محقق موضوع است که در این حالت شرط مفهوم ندارد. ۲. حکم به وجوب تبین در آیه، معلل به احراز از اصابه به جهالت است و این علت، بین اخبار آحاد مشترک است پس اخبار عادل هم باید تبیین شود.

۹- مراد از قاعده «تسامح در ادله سنن» را نوشته و نظر شهید صدر (ره) را نسبت به صحت این قاعده بنویسید. ص ۱۴۳ و ۱۴۴

جواب: به دلیل اخباری که دلالت دارد بر اینکه اگر خبری دال بر ثواب فلان عمل به شما رسید و شما آن عمل را انجام دهید به آن ثواب می‌رسید هر چند آن خبر صادر نشده باشد، گفته شده که اخبار دال بر مستحبات یا مطلق اوامر و نواهی غیر الزامیه حجت هستند هر چند راوی آن ثقة نباشد مادامی که علم به بطلان مضمون آن اخبار نداشته باشیم (نمره ۰/۷۵) و شهید صدر (ره) قاعده تسامح در ادله سنن را قبول ندارد و معتقد است که خبر غیر ثقة نمی‌تواند استحباب عمل را اثبات کند. (نمره ۰/۲۵) بوسیله روایات صحیح علی قاعده تسامح در ادله سنن ثابت می‌شود.

۱۰- دو طائفه از روایاتی که مخالفین از عمل به «ظواهر قرآن» به آنها استدلال کرده‌اند را بیان کرده، یک رد عمومی بر استدلال به آنها بنویسید. ص ۱۵۴ و ۱۵۵ و ۱۵۶

جواب: طائفه اول: روایاتی که آیات قرآن را غامض و مبهم می‌داند که شارع آنها را مبهم قرار داده برای تأکید نیاز مردم به حجیت طائفه دوم: روایاتی که دلالت می‌کند بر عدم جواز استقلال فهم قرآن بدون حجت (معصوم طائفه سوم: روایاتی که از تفسیر به رأی نهی می‌کنند (نمره ۱) رد استدلال: آنچه که همه استدلالات بوسیله روایات را دفع می‌کند، روایاتی است که امر به تمسک به قرآن می‌کند [عرفاً عمل به ظهور، تمسک به قرآن محسوب می‌شود] و شروط را [مثلاً معاملات] به قرآن ارجاع می‌دهد و ابطال می‌کند روایاتی را که مخالف قرآن است [چه اینکه مراد روایات مخالفت با لفظ باشد و چه اینکه مراد مخالفت با مضمون باشد]. اگر این روایات مقدم بر روایات مخالفین باشند حجیت ظواهر کتاب ثابت می‌شود و وگرنه تاقط می‌کنند و در نتیجه ردع از سیره ثابت نمی‌شود و سیره عقلانی در اخذ به ظواهر حجیت می‌شود. (رساندن مفهوم کفایت می‌کند). [رد دیگر در کتاب]

۱۱- دلیل «عقلی مستقل» و «غیر مستقل» را تعریف کرده و برای هر کدام مثال بزنید. ص ۱۶۲

جواب: دلیل عقلی مستقل: برای استنباط از آن به قضیه‌ی شرعی نیاز نباشد (نمره ۰/۲۵) مانند: کل ما هو حسن عقلاً واجب شرعاً. (نمره ۰/۲۵) دلیل عقلی غیر مستقل: دلیلی که در استنباط حکم از آن، به یک قضیه شرعیه احتیاج باشد. (نمره ۰/۲۵) مانند: کل مقدمة الواجب واجب. (نمره ۰/۲۵)

۱۲- ثمره‌ای برای «اشتراط قدرت» در ذات تکلیف تبیین کنید. ص ۱۶۵ س ۱۴

جواب: شناخت فعلی بودن یا نبودن ملاک حکم در حق عاجز، وجوب قضاء یا عدم وجوب قضاء را مشخص می‌کند، به عبارت دیگر شناخت دخالت قدرت در ملاک در بحث وجوب قضاء کاربرد دارد، پس اگر ذات تکلیف را مشروط به قدرت بدانیم، اطلاق خطاب مقید می‌شود و نمی‌توان اثبات کرد که ملاک در حق عاجز فعلیت دارد ولی اگر قدرت را شرط ندانیم، تکلیف و ملاک هر دو شامل عاجز می‌شود [گرچه او در ترک ملاک معذور است]. (رساندن مفهوم کافی است). جواب در ص ۱۹۰ کتاب اساس کبر

۱۳- «واجب معلق» را تعریف کرده و با توجه به عبارت «و الصحيح ان زمان الواجب يجب ان يكون قيداً للوجوب ايضاً فإن قلنا باستحالة الشرط المتأخر للحكم فلا بد ان يكون الوجوب حادثاً بحدوث زمان الواجب فيستحيل الواجب المعلق» دليل استحالة آن را

۲

بنویسید. ص ۱۷۷ واجب است بر زمان و موجب مقدم بر زمان واجب است

جواب: واجب معلق واجبی است که زمان اتیان آن، مدتی بعد از زمان وجوب است. مثلاً وقوف در عرفات از اعمال حج که حج از ابتدای استطاعت وجوب می یابد ولی باید این واجب را از روز عرفه - نهم ذی الحجه - انجام دهد. (نمره ۰/۵) بنا بر اینکه زمان واجب قید وجوب نباشد واجب معلق امکان دارد ولی قیودی که فقط در واجب اخذ می شوند باید اختیاری باشند زمان واجب (که در اختیار مکلف نیست) باید همان طور که قید واجب است، قید وجوب هم باشد یعنی حلول آن زمان، شرط فعلیت یافتن وجوب است. حال اگر شرط متأخر برای حکم را محال بدانیم به ناچار باید گفت که حکم نمی تواند به شرطی در آینده - مثل زمان مذکور - معلق باشد؛ لذا فقط با حلول زمان واجب، وجوب حادث می شود؛ نه قبل از آن. در نتیجه واجب معلق محال خواهد بود. (رساندن مفهوم کفایت می کند). (۱/۵ نمره) اگر وجوب قبل از زمان واجب شود مقتضای سقوط واجب و باید قبل از زمان واجب باشد و ملایف می تواند به کمال رسیدن زمان واجب ترک مقدم کند.

۱۴- چگونگی برگرداندن «وجوب تخییری» را به «واجب های مشروط» توضیح داده، دو اشکال بر این تحلیل را بیان نمایند. ص

۲

۱۸۸ س ۲

جواب: به این صورت که: وجوب هر کدام از بدیل ها، مشروط به ترک دیگری است؛ چون هر کدام ملاک مستقلاً دارد، لذا به هر کدام یک وجوب تعلق گرفته است، ولی چون استیفاء هر دو ملاک امکان ندارد، لذا وجوب هر کدام مشروط به ترک دیگری شده است. (۱ نمره) دو اشکال بر این تحلیل وارد است: ۱. لازمه این تحلیل این است که اگر کسی هر دو عدل را ترک کرد، دو معصیت و عقاب داشته باشد. ۲. اگر کسی هر دو عدل را با هم بیاورد امتثال امر نکرده است چون هیچ کدام از دو وجوب، فعلی نبوده است و هیچ کس قائل به این دو ملازمه نیست. (۱ نمره)

۳

۱۵- مراد از «بطلان عبادت» و «بطلان معامله» چیست؟ دو دلیل بر بطلان عبادت حرام بیان کنید. ص ۲۰۰ و ۲۰۱

جواب: بطلان عبادت یعنی اینکه عبادت انجام شده مجزی نباشد و اعاده یا قضا لازم باشد و بطلان معامله یعنی معامله انجام شده مؤثر نباشد و مضمون آن محقق نشود. دلیل: اولاً با وجود حرمت، دیگر امر ندارد تا صحیح باشد؛ چرا که امر داشتن همراه با نهی، مستلزم اجتماع امر و نهی خواهد بود. (اگر گفته شود عبادت با احراز ملاک بدون امر هم صحیح است می گویم در صورت عدم امر، معلوم نیست ملاک داشته باشد). ثانیاً به فرض داشتن ملاک، نمی توان به وسیله تحصیل آن ملاک به مولی تقرب جست، زیرا عبادت ميقوض، موجب تقرب نیست؛ پس صحیح نمی باشد.

۱/۵

۱۶- دلیل مخالفین «حجیت دلیل عقلی قطعی» را بیان کرده، جواب شهید صدر (ره) بر آنها را بنویسید. ص ۲۱۰

جواب: قطع طریقی را به قطع موضوعی تحویل می برند به این صورت که احکام شرعی مقید به «قید عدم علم به جعلشان از طریق عقل» هستند و با علم پیدا کردن از طریق عقل حکم شرعی ثابت نمی شود زیرا قید منفی است پس این علم اثری ندارد. (۱ نمره)
جواب شهید صدر (ره): برای صحیح بودن سخن مخالفان باید دلیلی شرعی برای این قید داشته باشیم که موجود نیست. (۵/۵ نمره)

عدم علم به جعلشان از طریق عقل

امتحانات عمومی سطح ۲

پایه سال دوم ۹۱-۹۰

مهر مدرسه

ردیف	نام درس	نمره	نمره کسب شده
۱	فقه ۱	۲۰	۱۰
۲	فقه ۲	۲۰	۱۰
۳	فقه ۳	۲۰	۱۰
۴	فقه ۴	۲۰	۱۰
۵	فقه ۵	۲۰	۱۰
۶	فقه ۶	۲۰	۱۰
۷	فقه ۷	۲۰	۱۰
۸	فقه ۸	۲۰	۱۰
۹	فقه ۹	۲۰	۱۰
۱۰	فقه ۱۰	۲۰	۱۰

کتاب:	۱۱۲-۲/۲۲
نسخه:	۹۱/۳/۲۷
موضوع:	اصول فقه ۳
کتاب:	دروس فی علم الاصول (الحلقه الثانية)
موضوع:	از ابتدای درس ۲۱ تا پایان درس ۴۰ (ص ۲۱۱-۱۱۵)

نام و نام خانوادگی: نام پدر: که تکلیفی: مدرس علمیه: شهرستان: استان:

۱- کدام گزینه از «خصائص نبيه» در تقسیم احتمال خبر متواتر محسوب می شود؟ ص ۱۲۰

- الف. شدت و ثاقب مخبر ☐
- ب. مترقبه بودن مفاد خبر ☐
- ج. غرابت محتوای خبر فی نفسه ☐
- د. مخالفت مفاد خبر با اعتقاد مخبر ☒

۲- اگر تنقید موضوع حکم به قید «علم به حکم» را محال و تقابل اطلاق و تنقید را تقابل سلب و ایجاب بدانیم، کدام گزینه صحیح

- خواهد بود؟ ص ۱۸۱
- الف. اطلاق محال و احکام، مختص به عالم هستند. ☐
- ب. اطلاق ضروری و احکام، مختص به عالم هستند. ☐
- ج. اطلاق ضروری و احکام، مشترک بین عالم و جاهل هستند. ☒
- د. اطلاق محال و احکام، مشترک بین عالم و جاهل هستند. ☐

۳- مورد نزاع اصولیون در موضوع «وجوب مقدمه واجب» کدام است؟ ص ۱۹۵

- الف. آیا مقدمات واجب، وجوب شرعی غیر دارند یا نه؟ ☒
- ب. آیا مقدمات واجب، وجوب عقلی نفسی دارند یا نه؟ ☐
- ج. آیا مقدمات واجب، وجوب عقلی غیر دارند یا نه؟ ☐
- د. آیا مکلف مسئول ایجاد مقدمات عقلیه و شرعیه است یا نه؟ ☐

۴- «وثاقت» در حجیت خبر ثقه باید چگونه لحاظ شود تا خبر «شخصی که راستگویی او محرز نیست اما قرائنی ظنی به صحت

- خبر او داریم» حجت باشد؟ ص ۱۴۳
- الف. طریقت ☒
- ب. موضوعیت ☐
- ج. طریقت و سببیت ☐
- د. سببیت و مثبتیت ☐

۵- مکلف مسئول ایجاد قید در کدام نوع از قیود است؟ ص ۱۶۹

- الف. قید وجوب و واجب ☐
- ب. قید وجوب ☐
- ج. قید واجب ☒
- د. قید موضوع ☐

۶- در فرضی که روایات ناهیه از تفسیر به رأی به حسب اطلاق خودشان شامل عمل به ظواهر کتاب نیز بشوند، چه نسبتی بین

- «سیره متشرعه بر عمل به ظواهر» و «اتلاق روایات ناهیه» وجود دارد؟ ص ۱۵۶
- الف. روایات چون دلیل لفظی است مقدم می شود. ☐
- ب. روایات، سیره را رد کرده و مقدم می شود. ☐
- ج. اطلاق روایات، مقید سیره متشرعه است. ☐
- د. سیره متشرعه، مقید اطلاق روایات است. ☒

۱۱۲-۲/۲۲: کد: ۳ امتحانات مشترک عمومی: اصول فقه ۳

۷- چگونه می‌توان ثابت کرد که ردعی از جانب معصوم (ع) نسبت به سیره عقلانی معاصر ایشان، صادر نشده است؟ ص ۱۲۹

جواب:

به شکل جمله شرطیه می‌گوییم: اگر از سوی معصوم (ع)، نسبت به این سیره، ردعی صادر شده بود، به ما می‌رسید، از این که ردعی به ما نرسید، معلوم می‌شود که اصلاً ردعی صادر نشده بود، و دلیل این جمله شرطیه: چون سیره محکم عقلایی، با یک نهی و دو نهی قابل برداشتن نیست؛ بلکه تعداد نهی باید، با مقدار استحکام و ریشه‌دار بودن سیره، تناسب داشته باشد، لذا برای جلوگیری از عمل به این سیره، باید سؤال‌های زیادی از سوی اصحاب و جواب‌هایی از طرف معصوم (ع) صادر می‌شد، و همین سؤال و جواب‌ها زمینه را برای سؤال‌های دیگر آنها فراهم می‌کرد، و در حالی که انگیزه‌ی نقل و ضبط این سؤال و جواب‌ها زیاد بود، می‌بایست مقداری از آنها به ما می‌رسید، و چون چیزی که بتوان به آن اعتنا نمود به ما نرسیده است معلوم می‌شود در مورد این سیره، اصلاً ردع و منعی صادر نشده، تا به ما برسد. [رساندن مفهوم کفایت می‌کند].

۸- نحوه استدلال به آیه شریفه «وما كان المؤمنون لينفروا كافة قلولا نفر من كل فرقة منهم طائفة ليتفقهوا في الدين و لينذروا قومهم اذا رجعوا اليهم لعلهم يحذرون» برای اثبات «حجیت خبر واحد» را تبیین کرده، یک نقد بر استدلال آن بنویسید. ص ۱۳۴ و ۱۳۵

از وجوب حذر از معصوم (ع) (چه علم از قول معصوم یا حکم از علم یا حکم از قول معصوم) لازم است با حجیت خبر واحد (چه علم از قول معصوم یا حکم از علم یا حکم از قول معصوم) (چه علم از قول معصوم یا حکم از علم یا حکم از قول معصوم) جواب: مطابق آیه، انذار بر کسانی که در دین تفقه می‌کنند واجب است و بر شنوندگان نیز حذر کردن مطلوبیت دارد چون مورد ترجیحی است (العلماء يحذرون) و وجوب دارد و چون وجوب حذر اطلاق دارد، بنابراین حتی در فرض عدم حصول علم برای شنونده نیز حذر واجب است و این ملازم با حجیت خبر واحد مندر که مفید ظن است، می‌باشد.

نقد: آیه بر این دلالت نمی‌کند که خبر مندر حجت تام و کامل و مستقل است؛ زیرا خبر مندر کاشف احتمالی از واقع است و بنابر مسلک حق الطاعة هر کشفی حجیت دارد ولو غیر قطعی باشد؛ بنابر این احتمال می‌دهیم آیه از باب حجیت مطلق کشف، دستور حذر به شنونده داده باشد نه از باب حجیت خبر واحد بما هو خبر واحد. [دو نقد دیگر در کتاب] (آمر می‌رسم که خبر مندر به خبر مندر حجت است به قول معصوم یا حکم از علم یا حکم از قول معصوم) در جواب: دو خصوصیتی را که «مروی خبر عادل» برای حجیت باید داشته باشد، به همراه دلیل آن بنویسید. ص ۱۴۳

جواب: خصوصیت اول اینکه باید خبر حدسی نباشد بلکه حسی باشد؛ زیرا ادله حجیت خبر واحد شامل اخبار حدسی نمی‌شود و تنها شامل اخبار حسی است. خصوصیت دوم اینکه نباید دلیل قطعی بر بطلان مضمون خبر قائم شود و به عبارت دیگر نباید مخبر به با دلیل قطعی مخالف باشد، زیرا به موجب روایات، خبری که با قرآن منافات داشته باشد یا با ادله شرعی قطعی منافات داشته باشد، حجت نیست. (به عبارت دیگر با وجود قطع به حکم، قطع به بطلان مفاد خبر داریم و حجیت خبر کاذب معنا ندارد). [دلیل بر بطلان حجیت خبر واحد] (به عبارت دیگر با وجود قطع به حکم، قطع به بطلان مفاد خبر داریم و حجیت خبر کاذب معنا ندارد). [دلیل بر بطلان حجیت خبر واحد]

۱۰- موضوع «حجیت ظواهر»، ظهور ناشی از دلالت تصویری است یا تصدیقی؟ چرا؟ ص ۱۵۱

جواب: موضوع حجیت در بحث مذکور، ظهوری است که بر پایه دلالت تصدیقی باشد. (۲۵/ نمره) چون معنای حجیت، اثبات مراد متکلم و حکم او بوسیله ظهور کلام می‌باشد و دلالت تصدیقی است که کاشف از مراد و حکم متکلم می‌باشد. اما دلالت تصویری چیزی را اثبات نمی‌کند تا بحث از حجیت آن مطرح گردد. (۷۵/ نمره)

۱۱- با ذکر دلیل توضیح دهید؛ قدرت در کدام یک از مراحل حکم دخالت دارد و در کدام مرحله دخالت ندارد؟ ص ۱۶۴

جواب:

قدرت در مرحله ملاک و اراده دخیل نیست، زیرا می‌توان فرض کرد عملی که مقدور نیست، دارای مصلحت یا مفیده باشد و مولی انجام آن را دوست داشته باشد یا مینغوشد باشد. و اما نسبت به مرحله اعتبار، از آنجا که اعتبارات شرعی به داعی بعث و زجر و تحریک عبد است، نه صرفاً اخبار از مبادی و ملاکات، لذا اعتبار مقید به قدرت است زیرا بعث غیر قادر (به عبارت دیگر، بعث به سمت فعل غیر مقدور) امکان ندارد، چرا که انبیا شخص غیر قادر امکان ندارد. [قیح است عقلاً و از عاقل ملتفت چنین عملی سر نمی‌زند]. زیرا تزکیه عتق را در امر منکر حکم می‌کند.

۱۲- مراد از «واجب معلق» را به همراه مثال توضیح دهید. ص ۱۷۶ و ۱۷۷

جواب: واجب معلق واجبی است که زمان وجوب (فعلیت وجوب) مقدم بر زمان واجب (امتنال) باشد؛ مانند اینکه فرض کنیم مکلف قبل از زمان حج (یا قبل از زمان وقوف در عرفه) مستطیع شود که در اینجا وجوب حج فعلی است ولی امتثال آن متوقف بر رسیدن زمان عمل (ماه حج، یا ظهر روز عرفه) است.

۱۳- آیا می‌توان فرض کرد، نماز گزار شرعاً مخیر باشد بین «سلام دوم» و «سلام دوم و سوم»؟ توضیح دهید. ص ۱۸۸

جواب: خیر؛ زیرا بین دو واجب، رابطه اقل و اکثر است (اقل: سلام دوم؛ اکثر: سلام دوم و سوم با هم) و تخیر بین اقل و اکثر معقول نیست.

۱۴- بنا بر نظر شهید صدر (ره) آیا بین «وجوب مقدمه» و «وجوب ذی المقدمه» در مقام «جعل» و «اراده» تلازم وجود دارد؟ چرا؟

۲

ص ۱۹۶ س ۱۶

جواب: در مقام جعل خیر، زیرا جعل و اعتبار فعل اختیاری فاعل است و تابع اختیار است. بنابراین اصلاً معنا ندارد که در عالم جعل همیشه مقدمه به پیروی از ذی-المقدمه واجب گردد. ولی در مقام اراده بله، چون اراده همان حب به چیزی است و حب به چیزی حب به مقدمه آن را به دنبال می آورد و وجدان عرفی که تنها مرجع اثبات تلازم است بر آن شهادت می دهد.

۱۵- معامله به معنای «سبب» و «مسبب» را توضیح داده، آیا نهی از معامله به معنای سبب، مقتضی بطلان معامله است؟ چرا؟ ص

۲

۲۰۰ و ۲۰۱

جواب: معامله به معنای سبب یعنی آنچه سبب برای ایجاد اثر مورد نظر است که همان ایجاب و قبول و انشاء معامله می باشد؛ مانند انشاء بیع و یا ایجاب و قبول در نکاح. اما معامله به معنای مسبب یعنی اثر حاصل از انشاء؛ مانند تعلیک (یا ملکیت) در بیع و زوجیت در نکاح. خیر، زیرا عقلاً می توان فرض کرد ایجاد سببی مبعوض مولی باشد ولی آثار بر آن مترتب باشد و بین مبعوضیت عمل و عدم ترتب اثر، ملازمه عقلی نیست. [مانند ظهار که حرام است ولی دارای اثر می باشد.]

۱۶- دلیل کسانی که قائل به عدم حجیت «دلیل عقلی قطعی» هستند را بیان کرده، نقد شهید صدر (ره) را بر آن بنویسید. ص ۲۱۰ و

۱/۵

۲۱۱

جواب: در موضوعات احکام شرعی قید «عدم علم به جعل آنها از طریق عقل» اخذ شده است، و با وجود دلیل عقلی این قید منتفی و در نتیجه حکم منتفی است پس اثری برای این علم نیست زیرا حکمی اثبات نمی شود. [قطع طریقی را به موضوعی تبدیل می کنند.] (۱ نمره) نقد: چنین تقییدی نیازمند دلیل شرعی است و چنین دلیلی موجود نمی باشد. (۵- نمره)

نام خانوادگی:	اصفهان
نام:	نجف آباد
تاریخ تولد:	۲۰ مهر
نام پدر:	خانم اظهر موحدی
محل تولد:	۹۰ دقیقه
تاریخ تولد:	

استانتهای ایران ترم - دوازدهم
مرکز فرهنگی و علمی
در شهر تهران
سطح: عمومی (۲) کد ۱۱-۱۷
سال تحصیلی: ۱۳۹۰-۱۳۹۱ نیمسال دوم

مهر مدرسه

نام خانوادگی:	اصول
نام:	اصول فقه (۳)
تاریخ تولد:	الموجز فی اصول الفقه
نام پدر:	
محل تولد:	از اول بحث العموم و الخصوص تا پایان بحث حجیت غیر واحد
تاریخ تولد:	شبه ۱۳۹۱ / ۳ / ۲۷

پایه تحصیلی: ۴ معوقه

نام پدر:

نام و نام خانوادگی:

۱- کدام گزینه در تعریف "عام استغراقی" صحیح است؟ (۵/ نمره)

- الف- هو لحاظ الافراد بصورة مجتمعه ☐
- ب- هو ان يكون الحكم ثابتا للمجموع بما هو مجموع ☐
- ج- هو ان يكون الحكم شامل الكل فرد فرد ☐
- د- هو ان يكون الحكم لواحد من الافراد على البذل ☐

۲- کدام گزینه در خصوص نسخ صحیح است؟ (۵/ نمره)

- الف- النسخ تخصيص في الازمان ☐
- ب- النسخ رفع الحكم الشرعي بدليل شرعي متاخر ☐
- ج- لا يشترط في النسخ حضور العمل ☐
- د- النسخ مانع عن استمرار الحكم لاعن اصل ثبوته ☐

۳- در مورد اطلاق جمله "اقرا القرآن في المسجد" کدام گزینه صحیح نیست؟ (۵/ نمره)

- الف- لازم نیست قرآن با صدای بلند خوانده شود. ☐
- ب- می توان در هر مسجدی قرآن خواند. ☐
- ج- دلیل فوق از جهت مکان قرائت اطلاق دارد ☐
- د- دلیل فوق شامل هر قسمتی از قرآن که خوانده شود؛ می باشد. ☐

۴- در عبارت "لو افترضنا الاجمال في حد الغناء فالمرجع هو العرف" مرجعیت "عرف" در خصوص کدام گزینه است؟ (۵/ نمره)

- الف- استکشاف الحكم ☐
- ب- تبیین المفاهیم ☐
- ج- تشخیص مصادیق ☐
- د- الف و ب ☐

۵- صحیح و غلط را مشخص کنید: (۲ نمره)

- الف- ممکن ان يكون موضوع الحكم عاما من جهة و مطلقا من جهة اخرى ☐
- ب- الحق ان الاطلاق من المداليل اللفظية ☐
- ج- اذا تمكن المكلف من الامتثال التفضيلي لا يكفي له الامتثال الاجمالي في التعبديات ☐
- د- قطع البينه بالنسبه الى القاضي قطع طريقي ☐
- صحیح ☐ غلط ☐
- صحیح ☐ غلط ☐
- صحیح ☐ غلط ☐
- صحیح ☐ غلط ☐

۶- در آیه شریفه "فكلوا مما امسكن عليكم و اذكروا اسم الله عليه و ..." چرا به اطلاق آیه بر طهارت "موضع عض" نمی توان تمسک کرد؟ (۲ نمره)

۸- دو دلیل مبنی بر اینکه یقین در خبر متواتر سریع تر از اجماع حاصل می شود را بنویسید. ص ۱۷۳ - ۱ نمره

جواب: ۱. درجه احتمال موافق برای هر خبر در اجماع ضعیف تر است از هر خبر در تواتر زیرا احتمال خطاء در حدسیات بیشتر از حدسیات است. ۲. خطاء محتمل در اجماع ممکن است متحد المرکز نباشد بخلاف اخبار حسی و هر چه خطاء بزرگتر واحد داشته باشد احتمالش کمتر است. [سه مورد دیگر در کتاب]

۹- دو راه از راه های اثبات معاصرت «سیره» با زمان معصوم (ع) را به همراه شرایط آن بنویسید. ص ۱۷۶ و ۱۷۷ - ۲ نمره

جواب: ۱. نقل تاریخی عام یا بواسطه روایات زیرا گاهی اوقات از روایات جانب زندگی روات و مردم در آن زمان فهمیده می شود البته به شرط حصول وثوق به نقل یا حداقل داشتن شرایط حجیت تعبیدی ۲. اگر سیره معاصر معصوم نباشد به سیره ای غیر آشنا در عصر معصوم موجود باشد و اگر چنین سیره ای می بود باید به ما می رسید و عدم نقل، دلیل بر عدم ثبوت سیره نا آشنا دارد، در نتیجه معاصرت سیره با معصوم (ع) اثبات می شود.

۱۰- تقریب استدلال به آیه شریفه «إِنْ جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا» (احزاب: ۶) بر حجیت خبر واحد را بیان کرده و یک اشکال بر آن را ذکر نماید. ص ۱۸۰ - ۲ نمره

جواب: در آیه نبا (که می فرماید: إِنْ جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا) یک جمله شرطیه آمده که (دارای حکم، موضوع و شرط است) حکم آن «وجوب تبیین» و موضوع حکم «خبر» است و شرط (یعنی شرط ثبوت آن حکم بر این موضوع) عبارت است از اینکه «فاسقی آن خبر را آورده باشد». این جمله شرطیه (به مقتضای مفهوم شرط) دلالت دارد بر اینکه (هرگاه شرط متنفذ باشد، تبیین واجب ندارد؛ لذا) اگر آورنده ی خبر، عادل باشد، تبیین واجب نیست (و این بخاطر حجیت خبر عادل است). (۱/۵ نمره)

اشکال: ۱. شرط مذکور (یعنی «خبر آوردن فاسق») شرطی است که موضوع ساز (و محقق موضوع) است (پس مفهوم گیری از این جمله شرطیه امکان ندارد). ۲. اگر هم از جمله مذکور مفهوم گیری کنیم اشکال دیگری پیش می آید: در سن آیه برای حکم وجوب تبیین، علتی بیان شده (که عبارت باشد از «پرهیز از به چاره افتادن») که این علت میان همه خبرهای واحد؛ چه خبر عادل و چه خبر «ساق» مشترک است. (۵/۰ نمره)

۱۱- یک دلیل بر «حجیت ظهور» بیان کرده، توضیح دهید موضوع حجیت ظهور چیست؟ ص ۱۹۲ و ۱۹۳ - ۲ نمره

جواب: سیره عقلا در عمل به ظهور برای فهم مراد متکلم در اغراض تکوینی و تشریمی استقرار دارد و چون این سیره مستحکم است انگیزه های قوی است بر عمل به آن در شریعات و چون شارع سکوت کرده، امضاء ثابت می شود. [دلالت سکوت بر امضاء به دلیل عقلی است نه استظهاری و دلیل دیگر در کتاب (۱ نمره) ظهور در مرحله دلالت تصدیقی، موضوع حجیت است؛ چون حجیت یعنی: «ثابت شدن مراد گوینده و حکم او، به وسیله ظاهر کلامش». و مراد گوینده و حکم او، در مرحله دلالت تصدیقی ثابت می شود، نه به کمک دلالت تصویری؛ زیرا دلالت تصویری، کاشف از اراده نیست، بلکه فقط تصور و حاضر شدن معنا در ذهن است. (۱ نمره)

۱۲- اصطلاحات «حکم مشروط» و «واجب معلق» را با ذکر مثال توضیح دهید. ص ۲۰۶ و ۲۱۲ - ۲ نمره

جواب: واجب مشروط حکمی که تحقق و فعلیت یافتن آن منوط به تحقق بعضی از قیود در خارج است و تا این قیود در خارج محقق نشوند این حکم موجود نمی باشد. اذا استطعت وجب عليك الحج، اگر مستطیع شدی حج بر تو واجب است. [واجب معلق واجبی است که زمان وجوب (فعلیت وجوب) مقدم بر زمان واجب (امتنال) باشد. مانند اینکه فرض کنیم قبل از زمان وقوف در عرفه مستطیع شود که در اینجا وجوب حج فعلی است ولی امتنال آن متوقف بر رسیدن زمان، عملی (مانند حج یا عرفه) است.

۱۳- مراد از «ترتب» را به همراه مثال تبیین کرده، چه ارتباطی با تراحم دارد؟ ص ۲۱۸ و ۲۱۹ - ۲ نمره

جواب: امر به فذین به این صورت که هر امری مقید به عدم اشتغال به امتثال ضد دیگر باشد (اگر هر دو در اهمیت یکسان باشند) یا امر ضد مهم مقید به عدم اشتغال به ضد اهم باشد را ترتب می گویند. مثلا امر به ازاله نجاست و امر به نماز در صورتی که نتوان بین آن ها جمع کرد، (۱/۵ نمره) به حالتی که نمی توان دو واجب را با هم امتثال کرد تراحم می گویند، پس موضوع و مورد ترتب، حالت تراحم است. (۵/۰ نمره)

۱۴- دو دلیل برای «اقتضای حرمت عبادت بر بطلان» بنویسید. ص ۲۳۰ - ۲ نمره

دلیل: اولاً با وجود حرمت، دیگر امر ندارد تا صحیح باشد؛ چرا که امر داشتن همراه با نهی، مستلزم اجتماع امر و نهی خواهد بود. [اگر گفته شود عبادت با احراز ملاک بدون امر هم صحیح است می گویم در صورت عدم امر، معلوم نیست ملاک داشته باشد.] ثانیاً به فرض داشتن ملاک نمی توان به وسیله تحصیل آن ملاک به عبادت تقرب جست، زیرا عبادت مبنی بر تقرب نیست؛ پس صحیح نمی باشد.

۱۵- دلیل مخالفین «حجیت دلیل عقلی قطعی» را بیان کرده، پاسخ شهید صدر (ره) بر آن ها را بنویسید. ص ۲۳۶ - ۲ نمره

جواب: قطع طریقی را به قطع موضوعی تحویل می برند به این صورت که احکام شرعی مقید به «قید عدم علم به جعلشان از طریق عقل» هستند و با علم پیدا کردن از طریق عقل حکم شرعی ثابت نمی شود زیرا قید متنفذ است پس این عدم اثری ندارد. (۱/۵ نمره)

پاسخ شهید صدر (ره): برای صحیح بودن سخن مخالفان باید دلیلی شرعی برای این قید داشته باشیم که موجود نیست. (۵/۰ نمره)

ghnky

۸- کیفیت حصول یقین در خبر متواتر را با توجه به عبارت «إذا تعدد الإخبار عن واقعة معينة يتضاءل احتمال مخالفتها للواقع... و الذهن البشري لا يمكنه الاحتفاظ بالاحتمالات الضئيلة جداً» شرح دهید. ص ۱۷۱ - ۲ نمره

جواب: در هر خبر حسی دو احتمال متصور است، مطابقت با واقع و مخالفت با واقع، منشا احتمال مخالفت یا خطای مخبر است یا بخاطر مصلحتی تمرد بر کذب دارد. حال اگر فرض کنیم اخبار متعددی از یک واقعه معین به دست ما برسد احتمال مخالفت نزدیک به صفر می‌شود، زیرا احتمال کذب و خطای مخبر در هر خبری که به ما می‌رسد یک درصدی است و وقتی خبرها متعدد می‌شود این درصد بسیار ناچیز می‌شود، مثلاً اگر فرض کنیم احتمال خطا در هر خبر $\frac{1}{100}$ باشد در دو خبر $\frac{1}{10000}$ می‌شود در سه خبر $\frac{1}{1000000}$ و همین‌طور که خبرها بیشتر می‌شود عدد کسرها در $\frac{1}{1000000000000}$ ضرب می‌شود و در نهایت به یک عدد بسیار ناچیزی می‌رسد، مثلاً در ۵۰ تا خبر احتمال کذب $\frac{1}{100}$ بر روی ۲ به توان ۵۰ می‌شود، یعنی $\frac{1}{1000000000000}$ و از آن جهت که خداوند فطرت انسانی را چنان سرشته که به احتمالات بسیار ناچیز توجه نمی‌کند، به احتمال کذب و مخالف واقع بودن چنین خبری اعتنا نمی‌کند.

۹- تقریب دلالت آیه شریفه نفر بر وجوب حذر را بیان نمایید و با توجه به عبارت «أن وجوب الحذر مترتب علی عنوان الانذار دون الإخبار...» اشکال آن را توضیح دهید. ص ۱۸۲ - ۲ نمره

جواب: دو وجه برای وجوب حذر می‌توان بیان کرد: ۱. در آیه شریفه حذر مدخول «لعل» واقع شده است و از آن جهت که لعل از ادات ترجی است دلالت بر مطلوبیت مدخول خود می‌کند، و چون حذر در صورت وجود مقتضی واجب است و گر نه مطلوبیت نداشت، پس مطلوبیت ملازم با وجوب حذر است. ۲. حذر غایت وجوب نفر و انذار واقع شده است، لذا به مقتضای اینکه غایت واجب واجب است، حذر واجب است. [نوشتن یک مورد کفایت می‌کند].

اشکال: حذر وجوبش مطلق نیست، یعنی حذر نسبت به هر خبری واجب نیست، بلکه فقط نسبت به اخباری حذر واجب است که مشتمل بر انذار باشند، زیرا عنوان وجوب حذر در آیه مترتب بر عنوان انذار شده است، لذا فقط اختصاص به مواردی دارد که یک عقابی در مرحله قبل فرض شده باشد، به عبارت بهتر در مرحله قبل حکمی منجز شده باشد، مانند علم اجمالی به اینکه برخی از اخبار مندر حکم الزامی واقعی است یا اینکه شک قبل از فحص داشته باشیم نسبت به اخبار مندر.

۱۰- به نظر شهید چرا استدلال به آیه شریفه «هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ آيَاتٌ مُحْكَمَاتٌ هُنَّ أُمُّ الْكِتَابِ وَأُخَرُ مُتَشَابِهَاتٌ...» (ال عمران: ۳) برای عدم حجیت ظواهر قرآن صحیح نیست؟ (دو وجه بیان نمایید). ص ۱۹۵ - ۲ نمره

جواب: ۱. مراد از مشابه لفظاً مجمل است نه لفظاً ظاهراً، زیرا بین لفظ و معنای ظاهر نسبت به بقیه معانی شدیدترین ارتباط و علاقه وجود دارد (مثلاً به معنای حلال و حرام). ۲. بر فرض مراد ظاهر باشد، ولی در آیه نهی به خصوص عمل به ظاهر تعلق نگرفته است، بلکه متعلق نهی متمرکز شدن بر روی متشابهات است یا قطع نظر از محکمات به هدف فتنه‌انگیزی. ۳. آیه به اطلاقش شامل ظواهر می‌شود و از آن جهت که اطلاق جزء ظواهر است، از استدلال به آیه نفی حجیت آن لازم می‌آید.

۱۱- مراد از قضیه عقلیه تحلیلیه و ترکیبیه را با ذکر مثال تبیین نمایید. ص ۲۰۲ - ۱ نمره

جواب: قضیه عقلیه تحلیلیه قضیه عقلیه‌ای است که در آن بحث از تفسیر موضوع معینی می‌شود مانند بحث از تفسیر حقیقت وجوب تخیری و ترکیبیه قضیه عقلیه‌ای است که در آن بعد از فراغ از حقیقت چیزی، بحث از استحاله یا ضرورت آن می‌شود، مانند بحث از استحاله امر به دو ضد در آن واحد.

۱۲- انواع قیود واجب و معیار شناخت آن‌ها را توضیح دهید. ص ۲۰۸ و ۲۰۹ - ۲ نمره

جواب: ۱. قودی که تحصیل شان واجب است مانند قید طهارت نسبت به نماز که در صورت وجوب نماز تحصیل طهارت برای آن واجب است. ۲. قودی که تحصیل شان واجب نیست، مانند قید استطاعت نسبت به حج که هر وقت حاصل شد حج واجب است، نه اینکه تحصیل استطاعت برای وجوب حج واجب باشد.

هر قیدی که قید وجوب باشد تحصیلش واجب نیست، - زیرا تا تأیامه ذی‌المقدمه واجب نمی‌شود تا نسبت به قید تحرکی باشد و با آمدن آن، وجوب ذی‌المقدمه محقق می‌شود و دیگر اتیان آن معنا ندارد. - و هر قیدی که قید واجب باشد تحصیلش واجب است، - زیرا وجوب به واجب مقید به آن قید تعلق گرفته است و برای استتال وجوب حتماً باید قید آورده شود. - و اگر قید مشترک باشد یعنی هم برای واجب باشد و هم برای وجوب، تحصیلش واجب نیست.

۱۳- در ضمن یک مثال کیفیت حل مشکل مقدمات مفوته را با پذیرش شرط متأخر تبیین نمایید. ص ۲۱۲ و ۲۱۳ - ۲ نمره

جواب: با پذیرش شرط متأخر وجوب قبل از زمان واجب فعلی می‌شود و نسبت به مقدمات محرکیت خواهد داشت، در مثل وجوب حج که مقید به روز عرفه و وجود استطاعت است، با حصول استطاعت می‌گوییم وجوب حج آمده است ولیکن مشروط به شرما متأخر یعنی فرا رسیدن روز عرفه، لذا اگر مکلف روز عرفه زنده بود معلوم می‌شود از هنگام استطاعت حج بر او واجب بوده است و نسبت به مقدمات مفوته محرکیت داشته است، نه اینکه روز عرفه مقدمات واجب شده باشد تا اشکال کنید تمکن از انجام آن‌ها را ندارد پس واجب فوت می‌شود.

۱۴- دلیل کسانی که می‌گویند ثبوت وجوب غیري ثمره ندارد را بیان نمایید و ثمره‌ای که شهید برای آن بیان می‌کند را به همراه مثال بنویسید. ص ۲۲۷ - ۲ نمره

جواب: زیرا وجوب غیري نه محرکیتی مستقل دارد و نه عقاب و ثواب مستقل، بلکه محرکیت و استحقاق عقاب و ثواب مترتب بر وجوب نفسی ذی‌المقدمه است، دیگر ثمره‌ای نیست که بخواهد بر آن مترتب شود. نکته شرعی لکرون من روات

ثمره شهید: ثمره در موردی ظاهر می‌شود که واجبی متوقف بر مقدمه‌ای کرام باشد که اهمیتش کمتر از واجب است، مانند اینکه نجات جان مسلمانی متوقف بر إتلاف زرع غیر باشد، اگر مکلف مرتکب إتلاف شد ولی مسلمانی را نجات نداد بنابر وجوب مطلق مقدمه ولو غیر موصله، إتلاف زرع مصداقی از واجب است و حرام نبوده است، اما بنابر عدم وجوب مقدمه مطلقاً یا وجوب مقدمه موصله فقط، إتلاف زرع مصداقی از واجب نیست و متصف به حرمت است.

۱۵- کیفیت استدلال به قیاس و استقراء برای استنباط حکم شرعی و دلیل بطلان آن دو را بیان نمایید. ص ۲۳۵ - ۲ نمره

جواب: در استقراء مجموعه‌ای از احکام را که در یک حالت معین با یکدیگر مشترک هستند را ملاحظه می‌شود و با به دست آوردن نکته مشترک آن‌ها، حکم را به بقیه حالاتی که مشتمل بر آن نکته می‌باشد سرایت داده می‌شود، مثلاً فقیه حالاتی که مکلف جاهل معذور است را ملاحظه می‌کند و نتیجه می‌گیرد که صفت، چهل موجب این معذورت شده است، لذا حکم معذورت را به تمام حالات چهل سرایت می‌دهد.

اما در قیاس همه احتمالاتی که ممکن است علت حکم باشد ملاحظه می‌شود و آن احتمالی که گمان قوی می‌رود علت باشد، ملاک حکم قرار می‌گیرد و هر جا آن ملاک وجود داشت حکم به آن سرایت داده می‌شود، مثلاً فقیه احتمالات علت تحریم خمر را ملاحظه می‌کند و گمان پیدا می‌کند اسکار علت تحریم است، لذا حکم حرمت را به همه مواردی که موجب اسکار می‌شود سرایت می‌دهد.

دلیل بطلان استقراء و قیاس: استقراء ناقص است به این صورت که تعدادی حالت لحاظ می‌شود نه همه حالات؛ لذا فقط افاده ظن می‌کند و قیاس هم مستند به نتیجه‌گیری ظنی است و چیزی بالاتر از ظن را افاده نمی‌کند، لذا برای حجیت نیاز به دلیل خاصی دارند.

① نکتہ یہ شخصیت فقید دارد کہ اتفاق نظر دارند از جهت علمی و تربیتی به عصر و مردم

(۲) نوعیت مسائل در مورد مسائل که روایت صادر شده است یا از مسائل فرعی

(۳) مقدار ابتداء و نیا ز مردم و ماضی به ماضی آنکه در سال اجماع صورت گرفته

(۵) هرگاه بر علم نقل شده از صفیائیل دهنده انعام نکلا آینه که در جگر پیا لیا ارباب و این عموها مادر است

۹- با توجه به عبارت «ان مجيء الفاسق بالنبا شرط محقق للموضوع لانه هو الذى يحقق النبء...» اشکال مطرح شده را به استدلال بر

«حجیت خبر واحد» تبیین کرده، جواب صاحب کفایه (ره) را بنویسید.

انفال = در این آیه شرط موضوعی است
یا اول سرور یا هم و مورد رد و قبول است

جواب مداحی نفا ید سے آرموسوس آردو عبد و سرہ الماسق در نقیہ تدریم قلیہ شروا محض موسوس سیتو موسوس و موسوس

وحدانہ

۱۰- در بحث حجیت ظهور، موضوع حجیت، ظهور تصویری است یا تصدیقی؟ ضمن توضیح نقش ظهور تصویری را تبیین کنید.

درجہ حقیقت ظاہر موضوع حقیقت ظاہر تصدیق مہر است چرا کہ حقیقت حقیقت مراد شایسته بد واسطه السلام و در ظاہر و در

است که داف از اراده شکم و در ظاهر مقوی و منس چیزی نیست .

[illegible]

اس پر صحت میں مزید ترقی ہوگی۔

۱۱- «واجب معلق» را با ذکر مثال تبیین نموده، امکان این واجب منوط به امکان چیست؟

دایم است که مال و عواید متوجه مالک باشد و اینست مصلحت و نفع در تمام احوال و امور و نیز

۸. در کتابخانه ای که در آن ۱۰۰ کتاب است، ۲۰ کتاب را می توان به ۲۰ نفر تقسیم کرد.

سیدنا سرور الدین و سیدنا ابراہیم و سیدنا اسماعیل علیہم السلام

آین-ماد؛ «تخب عقل» و «تخب شمع» را با ذکر مثال بیان کرده، سه خصوصیت تخب شمع را ذکر ننماید.

تخصیص سے ملنے والے فوائد کا احاطہ صدمہ ۱۲۰۰۰ روپے کا کیا جائے گا۔ اس کے علاوہ ان کے لئے ۱۰۰۰ روپے کا ایک خاص فنڈ بھی قائم کیا جائے گا۔

[illegible][illegible]

(۴) انہم اقرضو منہا ربح وانعام دہد بارہم حصیل لیسو دہر شود.

۱۳- در صورت کفایت تعداد عناوین، افزودن متعلقه «حقه‌های امن» جایز است و با متعلقه جایز

۱۱ در صورت حدیث عنوان در کدام طبقه است؟

بنابر نقلیت بعد از آن در عدد مستقل افعال او هم جایز است و هم خواصها الملائک آن دو را اقد کم

۱۴- دو خصوصیت وجوب غیری را با دلیل تبیین نمایید.

① عدم استحقاق کتاب در مقابل ترک واحد خبری نام کتاب در ظاهر ترک واحد خبری -

(۷) امام حسین (ع) در کربلا، امام رضا (ع) در مدینه و امام جعفر (ع) در کوفه شهادت یافتند.

۱) و بگویند که من و تو را از این راهی که در این راه است

به واجب عید هم مرگش را در -

۱۵- حسن و قبح واقع در سلسله معلومات احکام را با مثال تبیین کرده، توضیح دهید آیا این حسن و قبح مستلزم حکم شرعی می باشد؟

$$\frac{d}{dt} \left(\frac{1}{2} m v^2 + \frac{1}{2} I \omega^2 \right) = \tau \omega$$

بسم الله الرحمن الرحيم

و هو مقلد الما و لم يسم بالاسم آتاه الله من جدي بيدا و رزقا حسن و دفع عنه الشكر و القيل و قال من و هو غنا ثم سمى الما

[illegible][illegible]

«سازمان» پیام کوتاه ۰۵۰۰۱۷۱۷۷۱۴۴۲۱ اداره سنجش معاونت آموزش آماده دریافت پیشنهادات و انتقادات پیرامون سوالات امتحانی می‌باشد.»

«در صورت ارسال پیام کوتاه، ذکر کد امتحان و شماره سؤال به صورت دقیق جهت امکان بررسی و جوابگویی ضروری می‌باشد.»

- ۸- دو دلیل برای نیاز منطقی به «بحث از الفاظ» بنویسید. ص ۲۷ و ۲۹
- جواب اول: تفاهم با مردم و انتقال افکار بین آنها غالباً به واسطه‌ی الفاظ است. گاهی در الفاظ تغییر و آمیختگی پدید می‌آید و دیگر تفاهم صحیح، صورت نمی‌گیرد. لذا منطقی نیاز به بحث از الفاظ به نحو عام دارد تا بتواند کلام خود و دیگران را با مقیاس صحیحی بسنجد.
- جواب دوم: به سبب شدت ارتباط بین لفظ و معنا، گویی این دو یکی هستند. ما هنگامی که تفکر می‌کنیم، غالباً الفاظ را تصور می‌کنیم به طوری که گویی با خودمان حرف می‌زنیم. لذا منطقی نیاز به بحث از الفاظ دارد تا بتواند با کمک الفاظ افکار صحیح خود را نظم بخشد.
- ۹- دلالت‌های زیر را مشخص کنید: (در دلالت‌های وضعی لفظی نوع آنها را نیز بنویسید) ص ۲۲ و ۲۳ و ۲۸
- الف) دلالت حد ناقص بر معرف: جواب: دلالت التزامی ص ۲۲
- ب) دلالت اشارات فرد لال بر معانی: جواب: دلالت وضعی غیرلفظی ص ۲۲
- ج) دلالت روشنائی بر طلوع خورشید: جواب: دلالت عقلی ص ۲۸
- د) دلالت لفظ درخت، تنها بر ساقه آن: جواب: دلالت تضمنی ص ۲۳
- ۱۰- شباهت و تفاوتِ تقابل «تناقض» و «ملکه و عدم ملکه» را در ضمن مثالی توضیح دهید. ص ۲۸
- جواب: شباهت: همواره یکی از دو طرف، امری وجودی و طرف دیگر امری عدمی است. تفاوت: در تقابل تناقض (به بدهات عقلی) هیچ‌گاه دو طرف با هم رفع و وضع نمی‌شوند، در حالی که در تقابل ملکه و عدم ملکه، جایز است در جایی که ملکه در آن جا صحیح نیست، هر دو رفع بشوند.
- مثال: تقابل بین «انسان» و «لانیسان» تقابل تناقض است و تقابل بین «بینایی» و «کورگی»، تقابل ملکه و عدم، که در هر دو مثال همواره یک طرف تقابل، وجودی و طرف دیگر عدمی است. اما در مثال اول امکان ندارد چیزی نه «انسان» باشد و نه «لانیسان» ولی در مثال دوم چیزی مانند «سنگ» نه بینا است و نه کور.
- ۱۱- قاعده «مقوم العالی مقوم السافل» در بحث ذاتی را با مثال توضیح داده، اثبات کنید. ص ۶۰
- جواب: فصلی که مقوم نوع مساوی خود است در سلسله انواع مقوم نوع پایین‌تر نیز می‌باشد. مانند: حساس که مقوم حیوان است مقوم نوع پایین‌تر، انسان نیز می‌باشد. (۱ نمره)
- اثبات: فصل مقوم عالی، جزء نوع عالی می‌باشد و از طرفی خود نوع عالی جزء سافل است به عنوان جنس و جزء جزء خودش جزء است پس فصل مقوم نوع عالی، جزء پایین‌تر است پس مقوم سافل نیز است. (۱ نمره)
- ۱۲- برای هر یک از اقسام زیر مثالی بنویسید. ص ۶۱
- الف) لازم بین بمعنی الاعم: جواب: نصف بودن دو برای چهار
- ب) عرضی مفارق: جواب: سرخی صورت بخاطر خجالت
- ج) لازم بین بمعنی الاخص: جواب: استحاله اجتماع تقیضین
- د) لازم غیر بین: جواب: حدوث برای عالم
- ۱۳- نوع حمل را در مثال‌های زیر مشخص کنید. ص ۶۴ و ۶۵ و ۶۶
- الف) یزید ظلم بوده است. (متواطی - اشتقاقی)
- جواب: اشتقاقی
- ب) انسان ناطق است. (طبعی - وضعی)
- جواب: طبعی
- ج) «فلز کلی است» به قید موضوع. (ذاتی اولی - شایع صناعی)
- جواب: ذاتی اولی
- د) «آب مایه‌ی حیات است» به قید قضیه. (ذاتی اولی - شایع صناعی)
- جواب: شایع صناعی
- ۱۴- چهار شرط از شروط تعریف را بیان نمایید. ص ۷۳ س ۳
- جواب: ۱. معرف در صدق یا معرف مساوی باشد، یعنی واجب است که معرف مانع و جامع باشد. مانع باشد یعنی شامل افراد غیر از معرف نشود. جامع باشد یعنی شامل تمام افراد معرف باشد.
۲. معرف مفهومی روشن‌تر از معرف بود و نزد مخاطب شناخته شده‌تر باشد. ۳. معرف عین معرف نباشد مفهوماً. ۴. تعریف مشتمل بر دور نباشد. ۵. الفاظ استفاده شده در تعریف واضح و به دور از هرگونه ابهام باشد.
- ۱۵- تقسیم طبیعی و تقسیم منطقی را توضیح داده و برای هریک مثالی ذکر کنید. ص ۸۳
- جواب: تقسیم طبیعی: تقسیم شیء به اجزای تشکیل دهنده خارجی آن است. مثل تقسیم آب به اکسیژن و هیدروژن و تقسیم منطقی: تقسیم مفهوم کلی به مفاهیم جزئی است مثل تقسیم حیوان به انسان و غیر انسان.

	2
--	---

1	2
---	---

--	--

--	--

--	--

--	--

م علی اصم

۸- یک دلیل بر «حجیت ظهور» بیان کرده، توضیح دهید موضوع حجیت ظهور چیست؟ ص ۱۹۲ و ۱۹۳، حلقه ثانیه شهید صدر ص ۱۴۹ تا ۱۵۱ -

نمره ۲

جواب: سیره عقلا در عمل به ظهور برای فهم مراد تکلم در اغراض تکوینی و تشریعی استقرار دارد و چون این سیره مستحکم است انگیزه‌ای قوی است بر عمل به آن در شریعت و چون شارع سکوت کرده، امضاء ثابت می‌شود. (دلالت سکوت بر امضاء به دلیل عقلی است نه استظهاری و دلیل دیگر در کتاب (۱) نمره) ظهور در مرحله دلالت تصدیقی، موضوع حجیت است؛ چون حجیت یعنی: «ثابت شدن مراد گوینده، و حکم او، به وسیله ظاهر کلامش»، و مراد گوینده، و حکم او، در مرحله دلالت تصدیقی ثابت می‌شود، نه به کمک دلالت تصویری؛ زیرا دلالت تصویری، کاشف از اراده نیست، بلکه فقط تصور و حاضر شدن معنا در ذهن است. (۱) نمره

۹- در دلالت آیه شریفه نبأ بر حجیت خبر واحد اشکال شده است که شرط محقق موضوع است، اشکال و جواب صاحب کفایه از آن را تقریب نمایید. ص ۱۸۱، حلقه ثانیه شهید صدر ص ۱۳۳ - ۲ نمره

جواب: اشکال: در آیه شریفه نبأ، شرط «مجیء الفاسق بالنبا» است و موضوع خود «نبا»، لذا شرط محقق موضوع است و با انتفاء شرط موضوع هم منتفی می‌شود، بنابراین وقتی خبری وجود ندارد مفهوم گیری معنا ندارد. جواب صاحب کفایه: اشکال وقتی وارد است که موضوع را نبأ و شرط را مجیء الفاسق بالنبا بگیریم و لکن چنانچه بگوییم موضوع «الجائی بالنبا» است و شرط «فسق»، شرط محقق موضوع نخواهد شد، جمله شرطیه در آیه می‌شود. اگر آورنده خبر فاسق باشد تبیین کنید، و مفهومی می‌شود اگر آورنده خبر فاسق نباشد تبیین واجب نیست.

۱۰- چهار احتمال در مدلول روایت «من سمع شیئا من الثواب علی شیء فصنعه کان له و إن لم یکن علی مابلغه» را بنویسید. ص ۱۸۹، حلقه ثانیه شهید صدر ص ۱۴۴ - ۲ نمره

جواب: (۱) در مقام جعل حجیت برای مطلق بلوغ (۲) در مقام انشاء و استحباب واقعی نفسی بر طبق مفاد خبر باشد. (۳) ارشاد به حکم عقل به حسن بودن احتیاط (۴) و عده‌ای مولوی برای مصلحتی در خود وعد (حتی اگر این مصلحت ترغیب به احتیاطی عقلی باشد).

۱۱- برای استدلال بر «عدم حجیت ظواهر قرآن» به روایاتی تمسک شده است که تفسیر به رأی را کفر می‌دانند، دو جواب شهید صدر (ره) در خصوص این روایات را بنویسید. ص ۱۹۷، حلقه ثانیه شهید صدر ص ۱۵۶ - ۲ نمره

جواب: (۱) رأی در دوره صدور روایت، اصطلاحی برای نوعی از گرایش فقهی است و مراد از آن بکارگیری حدس و استحسان در طریق استنباط احکام است، نه اینکه مراد از آن بهره‌گیری از قواعد عرفی عام باشد تا کفر به شمار برود. (۲) علاوه بر اینکه این نهی مطلق است و این اطلاق صلاحیت برای رادعیت از عمل به ظواهر را ندارد، زیرا باید بین رادع و مردوع تناسب باشد، و در این جا سیره عقلا مستحکم است و اطلاق نمی‌تواند جلوی آن را بگیرد. و اگر هم بگوییم سیره متشرعه بر عمل به ظواهر است، کشف می‌کنیم این اطلاق در مورد عمل به ظواهر تخصیص خورده است.

۱۲- با توجه به عبارت «إلا أنه يمكن تصور الثمرة لو افترضنا أن وجوب القضاء يدور مدار فوات الملاك علی التکلف بعد فرض ثبوت فی حقه رغم عجزه»، ثمره اشتراط نفس تکلیف به قدرت و عدم آن را بنویسید. ص ۲۰۵، حلقه ثانیه شهید صدر ص ۱۶۵ و ۱۶۶ - ۱ نمره

جواب: اگر نفس تکلیف مشروط به قدرت باشد، شخص عاجز چون قدرت بر آن ندارد ملاکی هم در حقش ثابت نیست، چون تنها راه کشف ملاک ثبوت تکلیف است، پس فوات ملاک هم بی‌معنا می‌شود و قضا برای او ثابت نیست؛ ولی اگر نفس تکلیف مشروط به قدرت نباشد، ملاک در حق او ثابت است، لذا بعد از اینکه قادر شد چون ملاک از او فوت شده است، قضا در حق او ثابت است.

۱۳- شهید صدر (ره) برای اشتراط تکلیف به قدرت به معنای اعم چه برهانی اقامه می‌کند؟ ص ۲۱۸، حلقه ثانیه شهید صدر ص ۱۸۵ - ۲ نمره

جواب: وقتی مولی بصورت مطلق به واجبی امر می‌کند، این امر شامل وقتی که مکلف مشغول به واجب دیگری که اهمیتش کمتر نیست هم می‌شود، یعنی واجب است چه مشغول واجب دیگری باشد یا نباشد، حال اگر مراد مولی جمع بین دو امتثال باشد تکلیف به غیرمقدور است و اگر مرادش این باشد که مکلف دست از واجب دیگر بردارد و به این واجب مشغول شود، ترجیح بلامرجح است. (دلیلی بر این تقدیم نداریم) چون اهمیت هر دو واجب مساوی است؛ لذا باید مولی قید قدرت به معنای اعم را در امر خود اخذ کند، یعنی واجب است مقید به اینکه قدرت تکوینی داشت و مشغول به واجب دیگری نباشد که اهمیتش مساوی با واجب اول است.

۱۴- دو خطاب «صل» و «لاتعصب» طبق کدام مبنا قابل اجتماع و طبق کدام مبنا غیرقابل اجتماع هستند؟ ثمره هر یک از این مبانی را در بحث اجتماع امر و نهی توضیح دهید. ص ۲۲۴ و ۲۲۵، حلقه ثانیه شهید صدر ص ۱۹۳ - ۲ نمره

جواب: بنابر این که قائل به کفایت تعدد عنوان بشویم، امر و نهی هر کدام به عنوانی مستقل تعلق گرفته است و قابل اجتماع می‌باشند (چون به شیء واحد تعلق نگرفته‌اند). اما بنابر اینکه بگوییم تعدد عنوان کفایت نمی‌کند اجتماع آنها ممتنع می‌شود.

ثمره: بنابر عدم کفایت تعدد عناوین، اجتماع امر به نماز و نهی از غصب ممتنع می‌شود و این دو دلیل داخل در باب تعارض می‌شوند که باید احکام مختص به باب تعارض را در مورد آنها جاری کرد، ولی بنابر کفایت تعدد عناوین، اجتماع این دو دلیل جایز است و می‌توانیم به اطلاق آن دو اخذ کنیم.

۱۵- آیا «نسخ حقیقی» در احکام الهی امکان دارد؟ به تفصیل توضیح دهید. ص ۲۳۳، حلقه ثانیه شهید صدر ص ۲۰۴ و ۲۰۵ - ۲ نمره

جواب: نسخ به معنای حقیقی آن در حق تالی محال است زیرا لازمه آن چهل است پس حکم الهی از حیث مصلحت و اراده از ابتدا دارای مدت و امد است، به نسخ حقیقی در مرحله جعل متصور است به این شکل که مولی از ابتدای جعل حکم می‌داند ملاک حکمش محدود به زمان مشخصی است ولی آن را برای طبعی مکلف جعل می‌کند بدون اینکه آن را به زمان مشخصی مقید کند و دلیل امکان آن این است که اطلاق جعل ناشی از عدم علم نیست بلکه ممکن است برای مصلحت دیگری باشد.